

HÄMEENKYRÖN KUNTA

ULVAANHARJUN OSAYLEISKAAVA

KAAVASELOSTUS (EHDOTUS) 19.11.2009/1.7.2011

**Hämeenkyrön kunta
Kunnanhallitus**

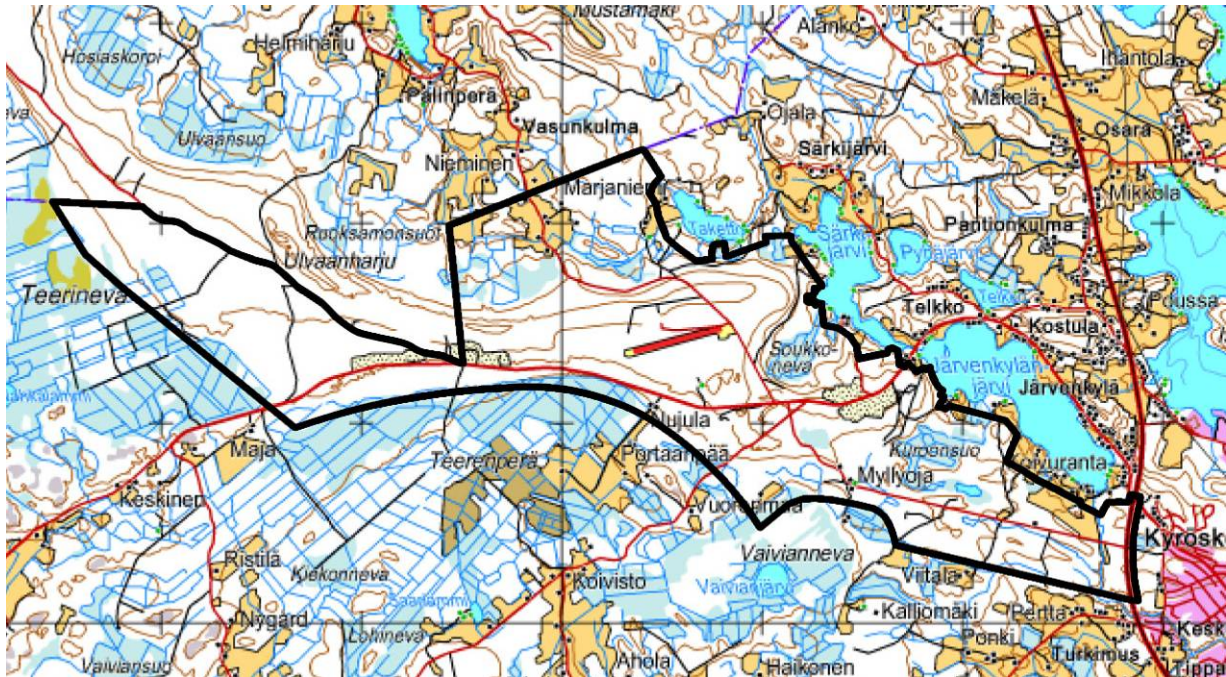
**Ympäristösuunnittelu Oy
Pirkanmaa**

HÄMEENKYRÖN KUNTA ULVAANHARJUN OSAYLEISKAAVA

ALUEEN MÄÄRITTELY

Ulvaanharjun osayleiskaava-alue sijaitsee Hämeenkyrön kunnan pohjoisosassa Ulvaanharjun alueella Ikaalisten kunnan rajalla. Kaavoitettavan alueen itäreuna rajoittuu Järvenkylän järven ja Särkijärven länsirantojen läheisyyteen ja valtatie 3:een Kyröskosken taajaman kohdalla. Lännessä ja etelässä rajana on Ulvaanharjun ja Teerinevan liittymä. Yleiskaava-alueen pinta-ala on noin 1580 ha.

KAAVA-ALUEEN SIJAINTI

Kuva 1. Suunnittelualueen sijainti on osoitettu mustalla viivalla.

Suunnittelualueen itäosan läpi kulkee valtatie 3. Paikallistie nro 13087 Kyröskoskelta Vesajärvelle kulkee itä-länsisuuntaisena alueen eteläosassa. Suunnittelualueella sijaitsee Hämeenkyrön lentokenttä, muutamia maatiloja ja yksittäisiä asuinrakennuksia. Ulvaanharjulla on varsin suuria maa-ainesten ottoalueita.

KAAVAN LAATIJA

Kaava laaditaan Hämeenkyrön kunnan toimeksiantona ja valvonnassa konsulttityönä Tampereella

Ympäristösuunnittelu Oy Pirkanmaa
Itsenäisyydenkatu 11
33500 Tampere

Sini Suontausta, Arkkitehti. SAFA
Eero Ritanen, Dipl.ins SNIL

KÄSITTELY

Kunnanhallituksen aloittamispäätös 15.8.2005
Osallistumis- ja arviointisuunnitelma 20.9.2006
Kaavaehdotuksen hyväksyminen/KH 16.11.2009
Kaavan hyväksyminen/KH

HÄMEENKYRÖN KUNTA

ULVAANHARJUN OSAYLEISKAAVA

SISÄLLYSLUETTELO

1	TIIVISTELMÄ.....	7
1.1	Suunnittelualue	7
1.2	Kaavaprosessin tavoitteet.....	7
1.3	Valmistelu ja toteuttaminen.....	7
2	PERUSTIEDOT	8
2.1	Suunnittelutilanne	8
2.1.1	Maakuntakaava.....	8
2.1.2	Hämeenkyrön keskustan yleiskaava 2010	8
2.1.3	Rakennusjärjestys	8
2.1.4	Pohjakartta.....	8
2.1.5	Päätökset, suunnitelmat ja selvitykset.....	8
2.2	Maanomistus.....	9
2.3	Väestö ja työpaikat.....	9
2.4	Rakennettu ympäristö	9
2.4.1	Kokonaisrakenne	9
2.4.2	Kulttuuriperintö.....	10
2.4.3	Kiinteät muinaisjäännökset	11
2.4.4	Liikenne.....	12
2.4.5	Virkistyskäyttö	12
2.4.6	Yhdyskuntatekninen huolto.....	13
2.5	Luonnonympäristö	14
2.5.1	Kallioperä	14
2.5.2	Maaperä.....	15
2.5.3	Hydrologia.....	16
2.5.4	Luontoselvitys	18
2.5.5	Luontoselvitys kaavan laajennusalueelta	19
2.5.6	Tarkempi luontoselvitys: Vanha harjumännikkö	20
2.5.7	Suojeluohjelmat ja inventoinnit	20
2.5.8	Maisemaselvitys.....	22
2.6	Maa-ainesten otto	22
2.7	Ympäristön häiriötekijät	24
2.7.1	Maa-ainesten otto	24
2.7.2	Lentokenttätoiminta	24
2.7.3	Mahdollisesti pilaantuneet maat	24
3	TAVOITTEET.....	25
3.1	Kunnan lähtökohtatavoitteet	25
3.2	Osallistumis- ja arviointisuunnitelman antamat tavoitteet.....	25
3.3	Prosessin aikana syntyneet tavoitteet	25
3.4	Viranomaisten tarkentuneet tavoitteet	26
4	VAIHTOEHDOT	26
4.1	Ulvaanharjun itäosan maa-ainesten ottoalueiden ympäristövaikutusten arviointiselostuksen vaihtoehdot	26
4.2	Osayleiskaavan lähtökohdaksi valittu vaihtoehto	27
5	YLEISKAAVA JA SEN PERUSTELUT.....	28
5.1	Yleiskaavan rakenne ja perusteet.....	28
5.2	Mitoitus.....	28
5.2.1	Maa-ainestenotto	28
5.3	Kaavan kuvaus toimialoittain	29
5.3.1	Asutus	29

5.3.2	Palvelut	29
5.3.3	Teollisuus	29
5.3.4	Maa- ja metsätalous	29
5.3.5	Luonnonympäristö	30
5.3.6	Kulttuuriympäristö	31
5.3.7	Virkistys.....	31
5.3.8	Liikenne.....	31
5.3.9	Yhdyskuntatekniikka ja energiahuolto	32
5.3.10	Maa-ainesten otto	32
6	VAIKUTUSTEN ARVIOINTI	32
6.1	Kaavan vaikutukset.....	32
6.2	Vaikutukset maankäyttöön ja ympäristöön	33
6.3	Maa-ainesten oton vaikutukset	35
7	YLEISKAAVAN OIKEUSVAIKUTUKSET.....	37
8	TOTEUTTAMINEN	37

LIITTEET

- 1 Suunnittelualueen sijainti
- 2 Ote maakuntakaavasta
- 3 Ote Hämeenkyrön keskustan yleiskaavasta 2010
- 4 Suunnittelualueen liikenne
- 5 Ote valtatie 3 parantamissuunnitelmasta
- 6 Ulvaanharjun itäosan pohjavesialueet sekä vedenottoalueet
- 7 Ulvaanharjun vedenottamon asemakartta sekä uuden vedenottamon tutkimuskartta ja alustava vedenottoalue
- 8 Ulvaanharjun itäosan pohjaveden virtausmalli
- 9 Ulvaanharjun itäosan luontoselvitys
- 10 Luontoselvitys kaavan laajennusosalle
- 11 Tarkennettu luontoselvitys: vanha harjumännikkö
- 12 Natura 2000:n ja valtakunnallinen harjijensuojeluohjelman alue
- 13 Arvokkaat harjualueet
- 14 Ulvaanharjun itäosan maa-ainesten ottoalueet ja Ulvaanharjun osayleiskaavan maa-ainesten ottoaluevaraukset
- 15 Ympäristön tilan muuttamista rajoittavat tekijät
- 16 Ympäristön tilan muuttamista estävät tekijät
- 17 Kaavaa koskevia säädöksiä ja asetuksia
- 18 Ympäristökeskuksen, Hämeenlinnan hallinto-oikeuden ja korkeimman hallinto-oikeuden lausuntoja ja päätöksiä alueen valitetuista ottamissuunnitelmista
- 19 Maa-ainesten ottoon liittyvä mitoitus
- 20 Ulvaanharjun osayleiskaavan rakennettua kulttuuriympäristöä ja kulttuurimaisemaa koskeva selvitys
- 21 Maa-ainesten ottoalueiden maisemahoidon ohjeet ja suositukset

Luettelo muista kaavaa koskevista raporteista ja aineistosta

- Harjuaueiden maisemaselvitys, Hämeenkyrön kunta, Tampereen seutukaavaliitto, 1983
- Hämeenkyrön linnusto, lintukantojen kehitys, nykytila ja suojelutarpeet, J. Pessa, J. Pessa, J. Heiskanen, H. Koskinen, R. Mäkelä ja M. Pessa, 1992
- Hämeenkyrön luontokohteet, Tampereen seutukaavaliitto, julkaisu D 63/985
- Hämeenkyrön arvokkaat luontokohteet, T. Laurinolli, Hämeenkyrön kunta, 1996
- Hämeenkyrön ilmanlaadun esiselvitys, Hämeenkyrön ympäristönsuojelulautakunta, 1990
- Pirkanmaan harjuluonto, julkaisu B 173, Valtakunnallinen harjututkimus; 44/1990, Tampereen seutukaavaliitto, 1990
- Ulvaanharjun itäosan luontoselvitys, E. Vuorinen, 2000
- Ulvaanharjun pohjavesitutkimus, koepumppaus, Suunnittelukeskus Oy, 1985
- Valtakunnallinen harjijensuojeluohjelma, ympäristön- ja luonnonsuojeluosaston julkaisu D 6, Ympäristöministeriö, 1984
- Ympäristövaikutusten arviointiohjelma, Länsi-Uudenmaan vesi- ja ympäristö ry, 2000
- Ympäristövaikutusten arviointiselostus, Länsi-Uudenmaan vesi- ja ympäristö ry, 2001
- Kehräjä ja kangaskiuru Hämeenkyrön Kurkelan alueella, Biota, 2000, 2001
- Selvitys harjuaueiden hyönteisistä sekä kehräjä ja kangaskiurun esiintymisestä.
- Ulvaanharjun arkeologinen selvitys, Mikroliitti Oy, 2002
- Hämeenkyrön vanhojen soranottoalueiden yleisselvitys – Kartoitus ja kunnostus / Ympäristöhoito kansallismaisemassa -hanke, K. Mäkelä, 2003
- Vatulan-Ulvaanharjun lähteiden ja pohjavesivaikutteisten soiden inventointi, T. Sallantaus, 2005
- Hämeenkyrön pohjavesialueiden suojelusuunnitelma, Ympäristöhoito kansallismaisemassa -hanke, Hämeenkyrön kunta, Pirkanmaan ympäristökeskus, 2003
- Pirkan Taival: Retkeily- ja matkailukartta M 1:100 000
- Moreenimuodostumien valtakunnallisen inventointiprojektin tietokannan tulosteraaportti Pirkanmaan liiton alueelta, Geologian tutkimuskeskus, Etelä-Suomen aluetoimisto, 2003
- Jätteenpolttolaitos ja tuhkan läjitysalue, ympäristövaikutusten arviointiselostus, Vapo Oy, Jaakko Pöyry Group, 2006
- Hämeenkyrön moottoriurheilu- ja liukkaankelin harjoittelurata, Hämeenkyrön Urheiluautoilijat ry, Ympäristölupahakemus, 26.5.2008
- Pohjaveden suojelun ja kiviaineshuollon yhteensovittaminen – Pirkanmaan loppuraportti, POSKI – projekti, Pirkanmaan ympäristökeskus, 2001
- Pirkanmaan arvokkaat harjuaueet, julkaisu B103, Pirkanmaa liitto, 2007

1 TIIVISTELMÄ

1.1 Suunnittelualue

Osayleiskaava-alue sijaitsee Hämeenkyrön kunnan pohjoisosassa Ulvaanharjun alueella Ikaalisten kunnan rajalla. Suunnittelualueen tarkempi määrittely kaavaselostuksen sivulla 2. Yleiskaava-alueen pinta-ala on noin 1580 ha. (LIITE 1)

Osa kaava-alueesta sijoittuu Hämeenkyrön keskustaajaman yleiskaava-alueelle vuodelta 2001.

1.2 Kaavaprosessin tavoitteet

Yleiskaavalla tullaan sovittamaan yhteen maa-ainesten oton, asutuksen, kulttuurin, virkistyskäytön, maiseman ja luonnon eri tarpeet niin, että tuleville sukupolville jätetään luonnontilaltaan mahdollisimman laadukas ympäristö. Alueelle ei tulla ohjaamaan merkittävästi uutta asutusta tai muuta yhdyskuntatoimintaa.

Alueelle laaditaan osayleiskaava, jolla on tarkoitus ohjata maa-ainesten ottoa alueella, niin etteivät merkittävät maisema-, luonto- ja historialliset arvot tuhoudu ottotoiminnan aikana. Eri-tyisesti pyritään jättämään arvokas harjuluonto ja siihen liittyvä retkeily- ja liikuntareitistö maa-ainesoton ulkopuolelle. Kaavassa myös rajoitetaan ottoa uhanalaisten lintujen pesintäalueilla.

Yleiskaavan erityistavoitteena on lisäksi selvittää toimintojen tarvitsemat liikenneyhteydet. Kaavaratkaisuilla turvataan turvalliset tie- ja liikennejärjestelyt, niin paikallisille asukkaille kuin maa-ainesoton kuljetusautoille.

1.3 Valmistelu ja toteuttaminen

Osayleiskaavan laadinnasta on päätetty Hämeenkyrön kunnanvaltuustossa 21.6.2004 ja kaavan vireille tulosta on tiedotettu 15.8.2005. Kaavoitustyö on aloitettu keväällä 2006, jolloin on valmistunut lähtökohdat ja tavoitteet sekä tavoitteet ja ohjelmointi -raportit. Viranomaisneuvottelu pidettiin 21.4.2006. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma valmistui 20.9.2006. Alustavan luonnoksen valmistumisen jälkeen pidettiin Pirkanmaan ympäristökeskuksessa työneuvottelu 17.6.2008.

Kaavaluonnos asetettiin nähtäville 16.12.2008-15.1.2009 väliseksi ajaksi ja siitä pyydettiin tarvittavat lausunnot. Kaavaluonnos esiteltiin yleisötilaisuudessa 5.1.2009. Kaavaehdotus laadittiin yleiskaavaluonnoksen pohjalta ottaen huomioon saadut lausunnot ja kannanotot. Kaavaehdotuksen nähtävilläolon 1.12.-31.12.2009 jälkeen laadittiin vastineet huomautuksiin ja lausuntoihin, pidettiin ehdotusvaiheen viranomaispalaveri 23.6.2010 ja saatettiin osayleiskaavaehdotus kunnanvaltuuston hyväksymiskäsittelyyn. Osayleiskaava hyväksyttiin Hämeenkyrön kunnanvaltuustossa xx.xx.201x ja se sai lainvoiman xx.xx.201x.

Osayleiskaavan saatua lainvoiman, sillä voidaan ohjata alueella tapahtuvaa maa-ainesten ottoa niin, että sen vaikutukset alueen muuhun toimintaan, ympäristöön ja maisemaan eivät ole huomattavia. Liikennealueiden parannushankkeiden ja niiden yhteyteen rakennettavien kevyen liikenteen väylien toteuttamiseen odotetaan tiehallinnon osallistumista.

2 PERUSTIEDOT

2.1 Suunnittelutilanne

2.1.1 Maakuntakaava

Hämeenkyrön kuntaa koskee valtioneuvoston 29.3.2007 vahvistama Pirkanmaan 1. maakuntakaava. Ulvaanharjun alue on esitetty maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi, jolla on ulkoilun ohjaamistarvetta (MU 001). Ulvaanharjun alue on kokonaisuudessaan I-luokan pohjavesialuetta (pv 008). Pieni osa suunnittelualueesta lännessä kuuluu luonnonsuojelualueeseen (SL 003). Ulvaanharju-Vatulanharju kokonaisuus on merkitty valtakunnallisesti arvokkaaksi harjualueeksi sekä Natura 2000 -alueeksi (ge1-001 ja nat 003). Lisäksi koko suunnittelualue on merkitty luontomatkailun kehittämiseksi. Alueen halki kulkeva Hämeenkankeantie on merkitty historialliseksi tielinjaukseksi ja Pirkan hiihdon latu-ura seudullisesti merkittäväksi ja kehitettäväksi ohjeelliseksi ulkoilureitiksi. Lisäksi suunnittelualueen lentokenttä on merkitty lentopaikaksi (LL) ja Kakkurinlammen kaakkoispuoleinen moreenimuodostuma moreenialueeksi (ge3-002). (LIITE 2)

2.1.2 Hämeenkyrön keskustan yleiskaava 2010

Suunnittelualueen itäosassa on voimassa vuonna 1995 valmistunut Hämeenkyrön keskustan yleiskaava 2010, jonka ensisijaisena tehtävä oli ohjata Hämeenkyrön keskustan asutuksen kehittymistä. Kaavoitettava alue on osoitettu pääosin maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi ja urheilu- ja virkistyspalvelujen alueeksi. Osa alueesta on merkitty tärkeäksi pohjavesialueeksi ja alueella on pohjaveden ottamon varaus. Yleiskaavassa ei oteta kantaa Ulvaanharjun maa-ainestenottoon. (LIITE 3)

2.1.3 Rakennusjärjestys

Alueella on voimassa Hämeenkyrön kunnan rakennusjärjestys, jonka Hämeenkyrön kunnanvaltuusto on hyväksynyt 1.1.2002.

2.1.4 Pohjakartta

Suunnittelun pohjakarttana on käytetty maanmittaushallituksen laatimaa numeerista peruskartta-aineistoa, joka sisältää maastotietokannan ja kiinteistörekisterikartan.

2.1.5 Päätökset, suunnitelmat ja selvitykset

Suunnittelualueelle on laadittu (Länsi-Uudenmaan vesi- ja ympäristö ry) vuonna 2000 *Hämeenkyrön Ulvaanharjun itäosan maa-ainesten otto ja paikanpäällä tapahtuva jalostus "Ympäristövaikutusten arviointiohjelma"* ja vuonna 2001 *"Ympäristövaikutusten arviointiselostus"*. Vuonna 2003 on valmistunut Hämeenkyrön pohjavesialueiden suojelusuunnitelma, jonka mukaan I-luokan pohjavesialueella tulisi välttää maa-ainestenottoa. Suunnittelualueelle on valmistunut selvitys harjualueen hyönteisistä sekä kehrääjän ja kangaskiurun esiintymisestä. Suunnittelualueella on lisäksi voimassa lukuisia maa-ainestenottosuunnitelmia.

Pirkanmaan liitto on julkaissut päivitetyn *Pirkanmaan arvokkaat harjualueet* -selvityksen (B103/2007). Aiemmin ilmestyneitä selvityksiä on mm. Tampereen seutuliitolta *Harjualueiden maisemaselvitys* (1983) ja *Pirkanmaan harjualueiden julkaisu B 173, Valtakunnallinen harjututkimus* (1990), joissa esitellään Ulvaanharjun arvokkaat maisemat ja luontokohteet.

Osa yleiskaava-alueen länsiosasta kuuluu *Natura 2000-verkostoon* sekä luontodirektiivin luontotyyppien että lintudirektiivin luonnonsuojelun perusteella. Natura-rajaus noudattelee pa-

koitellen maakuntakaavaehdotuksen harjuaaluevarausta, jolla osoitetaan valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaita harjuaalueita.

Alueelta on valmistunut *luontokartoitus* vuonna 2006 sekä tarkennettu luontokartoitus vanhasta harjumänniköstä ja eteläosan laajennusosan luontokartoitus vuonna 2008.

2.2 Maanomistus

Alue on pääosin yksityisten maanomistajien omistuksessa.

2.3 Väestö ja työpaikat

Hämeenkyrö kuuluu Länsi-Suomen lääniin, Pirkanmaan maakuntaan ja Luoteis-Pirkanmaan seutukuntaan. Hämeenkyrö luokitellaan kaupunkitasoiseksi keskuksiksi ja sen vaikutusalueeksi arvioidaan noin 16 000 asukasta. Tampereelle on matkaa 40 km, joten Hämeenkyrön voidaan katsoa myös olevan osa Tampereen kasvavaa talousaluetta.

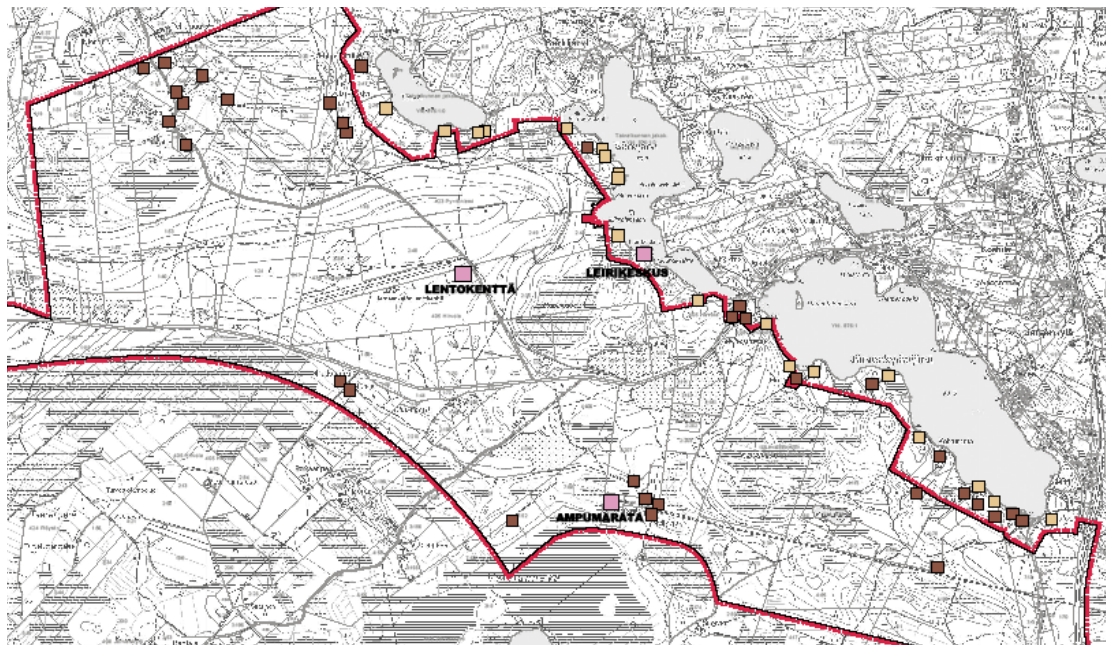
Alueella on tällä hetkellä 20 pysyvää asuntoa. Asukkaiden määräksi on arvioitu noin 60 henkeä.

Alueen elinkeinotoiminta koostuu lähinnä alueella tapahtuvan maa- ja metsätalouden harjoittamisesta sekä maa-ainestenotosta. Lentokenttä ja ampumaratatoimintaa pyritetään paikallisten yhdistysten vetäminä. Kaava-alueen välittömässä läheisyydessä Särkijärven rannalla Soukonsalmen kohdalla sijaitseva seurakunnan leirikeskus tarjoaa majoituspalveluja ympäri vuoden.

2.4 Rakennettu ympäristö

2.4.1 Kokonaisrakenne

Osayleiskaava-alue on varsin harvaan asuttua. Suurin asutuskeskittymä sijoittuu alueen pohjoisosaan. Kaava-alueen itärajan läheisyydessä Järvenkylänjärven, Särkijärven ja Taketin länsirannoilla on useita pysyviä ja loma-asuntoja. Alueen rakennuskanta muodostuu pientaloista, muutamista maatiloista sekä ampumarata- ja lentokenttä -palveluista. (LIITE 20)

Kuva 2. Suunnittelualueen asuminen ja palvelut. Keltaisella on merkitty loma-asunnot, ruskealla pysyvä asuminen ja pinkillä palvelurakennukset.

Alueen itäosan läpi kulkee valtatie 3. Paikallistie nro 13087 Kyröskoskelta Vesajärvelle kulkee itä- länsisuuntaisena alueen eteläosassa. Suunnittelualueen eteläosassa kulkee Vaivian yksityistie, joka itäpäästä yhdistyy valtatie 3:n.

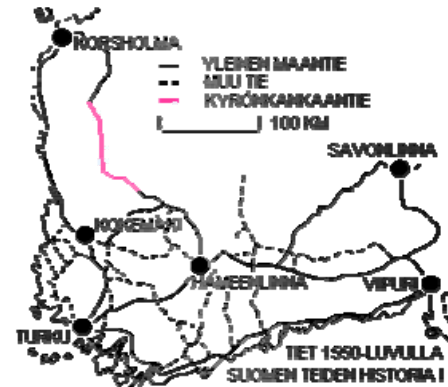
2.4.2

Kulttuuriperintö

Hämeenkancaantie

Hämeenkancaantie on valtakunnallisesti merkittävä museotie. Sitä pitkin kulki ennen vanha valtaväylä "Suomesta Pohjanmaalle". Hämeenkancaantienä tai Kyrökancaantienä tunnettu tie oli aikoinaan yksi valtakunnan pääteistä ja ainoa kesäaikaan kuljetta- va reitti Hämeenlinnasta Vaasaan. Talvisin kuljettiin suurempaa Kyröjärven talvitietä pitkin.

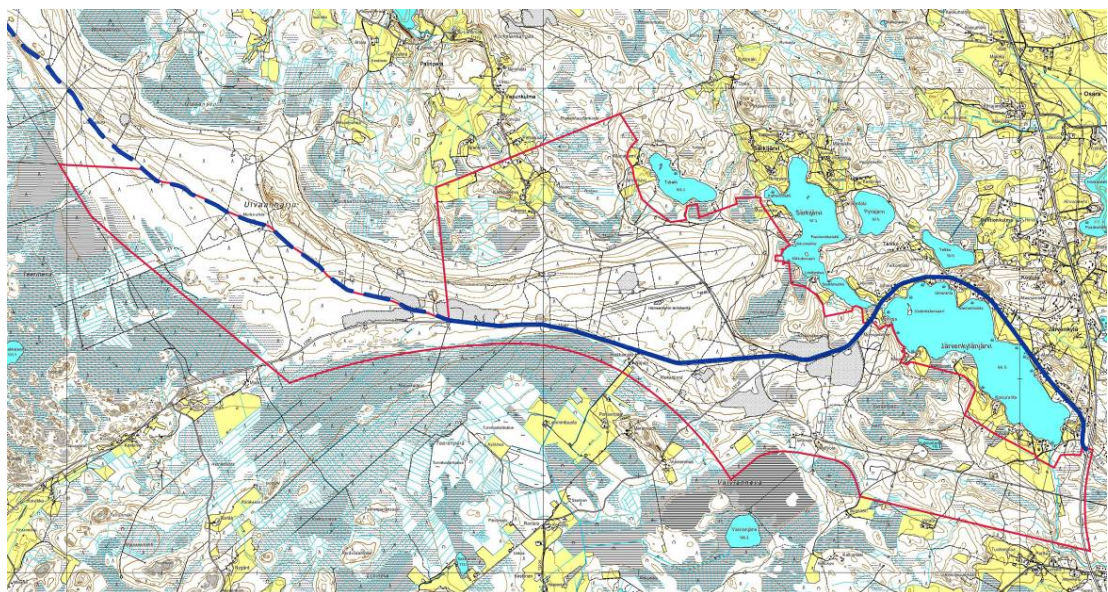
Uskotaan, että ensimmäiset kulkijat liikkuvat seudulla jo kivikaudella, sillä helppokulkuiset harjuselänteet olivat luontaisia kulkureittejä. Varsinainen tie syntyi kuitenkin keskiajalla eränkävynnin seuruksena. Aikaa myöten polku muuttui tieuraksi, kun sitä alettiin kulkea hevosten ja pyörättömien vetolaitteiden eli purilaiden kanssa.

Kuva 3. Suomen tiet 1550-luvulla.

Ruotsin suurvaltakaudella 1600-luvulla Hämeenkancaantietä kunnostettiin kruunun tarpeita varten. Myös sodankäyntiä varten tarvittiin tiestöä. Hämeenkancaantietä pitkin on kuljettu niin Nuijasodan, Ison vihan kuin Suomen sotienkin aikaan. Vilkkaimmassa käytössä Hämeenkancaantie oli 1630-1680 -luvuilla.

Hämeenkancaantien merkitys väheni, kun tieverkosto vähitellen laajeni. Yhtenä syynä pidetään mm. rantatienä tunnetun reitin kunnostamista ja oikaisemista Porin ja Vaasan välillä 1700- ja 1800- lukujen taitteessa. Vanhalla Hämeenkancaantiella kuljetaan kuitenkin edelleen. Suunnittelualueen kohdalla Hämeenkancaantie on osaksi kunnostettu ja päällystetty Vesajärventie-nimiseksi paikallistieksi. (Kuva 5.) Osaksi tie jatkuu Ikaalisten kaupungin ja Hämeenkyrön kunnan rajaa pitkin kapeampana päällystämättömänä väylänä. (Kuva 6.)

Kuva 4. Hämeenkancaantien sijainti suunnittelualueella on merkitty tumman sinisellä. Yhtenäinen viiva kuvaa Vesajärventien kohtaa ja katkoviiva Hämeenkyrön kunnan rajalla kulkevaa hiekkatietä.

Museoviraston lausunnon mukaan käytössä olevilta osiltaan Hämeenkankaantie ei ole muinaismuistolain 2 §:n tarkoittama kiinteä muinaisjäännos. Uuden historiallisen ajan muinaisjäännoiksiä koskevan ohjeen mukaan (Museovirasto 2008) historialliseen tiehen voi kuitenkin sisältyä muinaismuistolain tarkoittamia kiinteitä rakenteita ja kerrostumia, jotka tulee ottaa huomioon tiekerroksiin kajottaessa. Tielinjaukseen ei tule tehdä tien luonnetta tai maisemallista arvo vaarantavia toimenpiteitä ja sen lähiympäristöä on käsiteltävä sen tasoisesti, että se vastaa sen luonnetta.

Kuva 5. Vesajärventie Myllynahten asutuskentän kohdalta.

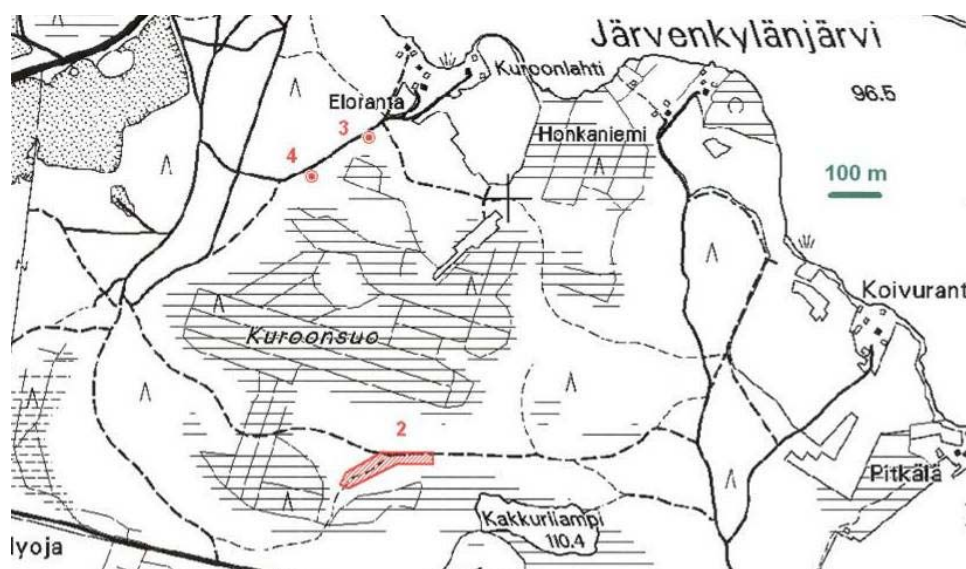

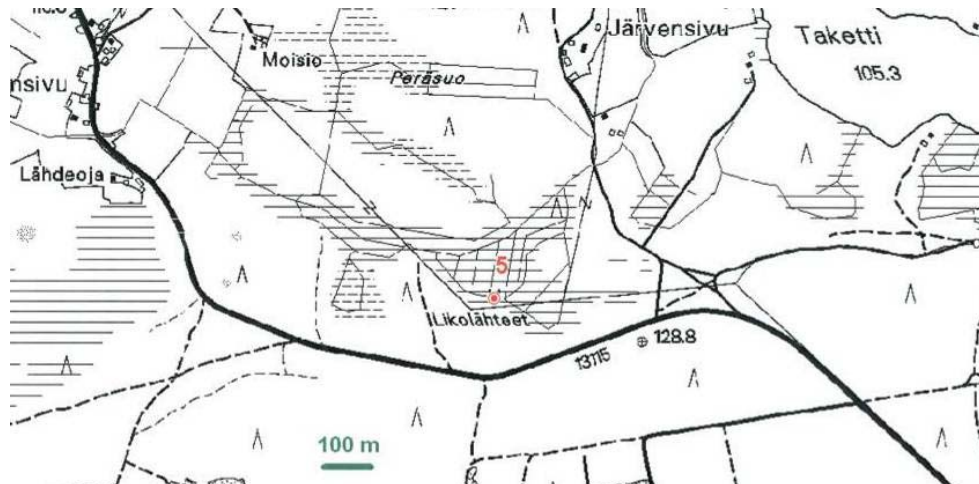
Kuva 6. Soratietä Hämeenkyrön kunnan rajalta.

2.4.3 Kiinteät muinaisjäännot

Arkeologiset kohteet - kiinteät muinaisjäännot - ovat ympäristössä säilyneitä ihmisen toiminnan monimuotoisia jälkiä kivilaudelta jopa 1900-luvun alkuun. Pirkanmaan maakuntamu-
seo teki toukokuussa 2006 arkeologisen inventoinnin Hämeenkyrön Ulvaanharjun osayleis-
kaava alueella. Inventoinnissa kaava-alueelta todettiin viisi 2. luokan kiinteää muinaisjään-
nosta. Muinaisjäännoton arvon ja säilyneisyyden selvittäminen edellyttää vielä tarkemman ar-
keologisen tutkimuksen tekemistä. Kiinteä muinaisjäännot ja sen suoja-alue ovat muinais-
muistolilla rauhoitettuja (1 § 2 mom, 4 §).

Nro	Kohde	Laji	Rauhoitusluokka
1	Kakkurilampi 1	historiallisen ajan kiviröykkiö	2
2	Kakkurilampi 2	historiallisen ajan kuoppia	2
3	Kuroonsuo 3	ajoittamaton kuoppa	2
4	Kuroonsuo 2	tervehauta	2
5	Likolähteet	uhrilähde (?)	2

Kuva 7 ja 8. Muinaisjäännökset.

2.4.4 Liikenne

Osayleiskaava-alueen itäreunassa kulkee valtatie 3, joka sisältyy maan tärkeimpien pääteiden ns. runkotieverkkoehdotukseen. Se kulkee noin neljä kilometriä etelämpänä Hämeenkyrön keskustan läpi ja toimii näin suunnittelualuetta ja keskustaa yhdistävänä tienä.

Valtatie 3:lta pääsee suunnittelualueelle Vesajärventietä pitkin, joka kulkee Järvenkylän taajaman kautta. Se halkaisee suunnittelualueen itä-länsisuunnassa ja on Tielaitoksen ylläpitämä, hyväkuntoinen tie. Paikallistienä se välittää liikennettä Kyröskoskelta Vesajärvelle. Sitä käytetään lisäksi maa-aineksen kuljettamiseen alueelta. Vesajärventiestä haarautuu Palon ja Vasun paikallistiet suunnittelualueen keskipaikkeilla.

Toinen valtatie 3:lle yhdistyvä tie on Vaiviantie, joka välittää liikennettä lähinnä alueen asutuksille, loma-asutuksille ja ampumaradalle. Vaiviantie on tällä hetkellä päällystämätön yksityistie. Muut tiet osayleiskaava-alueella ovat asutusta, loma-asutusta, maataloutta ja maa-ainesten ottoa palvelevia yksityisteitä.

Osayleiskaava-alueen paikallisteille ei ole rakennettu kevyenliikenteen väyliä. Vesajärventien alkupäässä Järvenkylän taajaman kohdalla on valmistunut kevyenliikenteen väylä.

Valtatie 3:n keskimääräinen vuorokausiliikenne suunnittelualueen kohdalla on noin 11 400 ajoneuvoa/vrk (Tiehallinto, 2007). (LIITE 4)

Hämeen tiepiirissä on tehty valtatie 3:n parantamissuunnitelma välille Ylöjärvi-Vaasa vuonna 2005. Kaava-alueen kohdalla parantamissuunnitelmaa on tarkennettu ja siitä on valmistunut tiesuunnitelma vuonna 2007. Tiesuunnitelmassa Vesajärventien alkupäätä jatketaan etelään niin, että liittymä siirtyy Vaiviantien liittymään kohdalle paremman näkyvyyden aikaan saamiseksi risteykseen. Täten Vaiviantie ei tule enää yhdistymään suoraan valtatie 3:een, vaan se yhdistetään Vesajärventiehen uuden liittymän läheisyydessä. Vesajärventien liittymän siirrosta johtuen Vaiviantiestä tulee suurempi yhteys suunnittelualueen maa-ainesten ottoalueille, lentokentälle ja muille läntisimmille alueille, mistä oletettavasti seuraa Vaiviantien liikennemäärän kasvu, mahdollisesti yhtä suureksi kuin Vesajärventien eli n. 500 ajoneuvoa/vrk. (LIITE 5)

2.4.5 Virkistyskäyttö

Ulvaanharjun itäosalle ja sen lähialueille on vakiintunut useita virkistyskäyttö- ja ulkoilu- ja ulkoilu- ja ulkoilu-

- Ulvaanharjun-Vatulanharjun alueella liikkuu tietyvästi jonkin verran holkkeajia, suunnistajia ja muita kuntoilijoita sekä myös marjastajia ja sienestäjiä. Virkistyskäytön määrää ja laatua ei kuitenkaan ole tilastoitu.

- Hämeenkyrön lentokerho ylläpitää lähiseudun harrastusilmailua ja tarjoaa lentopalveluita käyttäen tukikohtanaan jokseenkin keskellä suunnittelualueutta sijaitsevaa pienlentokenttää. Uusiksi yhteistyökumppaneiksi lentokerholle on muodostunut Urheilutoilijat ja HHAK. Näiden kanssa on kentällä järjestettykin yhteisiä tempauksia lentokentällä "Vauhtipäivien" -nimellä. HHAK on pitänyt myös joitakin omia kilpailujaan lentokentällä.
- Urheiluammuntaa harrastetaan Vaiviannevan ampumarata-alueella.
- Kyröskosken metsästysyhdistyksellä on tietävästi vuokrattuna metsästysalueita lähinnä metsästykseen ja hirvikoirien haukkukokeisiin.
- Suunnistusseura Kyrös-Rasti käyttää Ulvaanharjua suunnistusalueenaan. Kyrös-Rasti on suunnistusta ja hiihtosuunnitusta harjoittava seura, jonka toimialueena on Hämeenkyrön, Viljakkalan ja Mouhijärven seutu.
- Pirkan hiihdon latureitti kulkee hankealueen halki ja Kyröskosken lentokentän pohjoispuolelta. Hiihto järjestetään kerran vuodessa maaliskuun aikana. Hämeenkyrön lentokerhon tuella on järjestetty jo useina vuosina Pirkan hiihdon huoltopiste ja Puoli Pirkan lähtöpiste lentokentän kiitoradalla. Suurelta osin Hämeenkankaalla kulkeva latureitti on alueellisesti merkittävä ja Pirkan hiihto onkin Hämeenkyrön kunnan sekä maanomistajien myötävaikutuksella pyrkinyt parantamaan latu-uraa tavoitteena levenittää se 5 metriseksi. Pirkan hiihdon reittiä voidaan käyttää kaikkina vuodenaikoina, sillä reitti on merkitty ja turvallinen. Talvella Ikaalisten kaupunki ja Hämeenkyrön kunta huolehtivat hiihtoladun kunnosta. Kesällä reittiä voivat hyödyntää esimerkiksi kävelijät, hölkkääjät ja maastopyöräilijät.
- Kyröskosken koirankoulutuskenttä sijaitsee ampumaradasta koilliseen Vaivantien pohjoispuolen urheilukenttäalueella.
- Lähimmät uimarannat sijaitsevat Järvenkylänjärvellä Vesäjärventien varrella ja Niemien tilalla.
- Särkijärven lounaisrannalla on seurakunnan leirikeskus, joka toimii ympäri vuoden ja tarjoaa majoituspalveluita.
- Hämeenkyrön partiolaisten toiminta-alueena Ulvaanharju on vähämerkityksellinen. Noin 2500 jäsenen lippukunta toimii lähinnä Kyrösjärven ja Pinsiön kankaan alueilla.

Kuvat 9 ja 10. Pirkan hiihdon opastetaulu ja nykyistä reittiä.

2.4.6

Yhdyskuntatekninen huolto

Suunnittelualueella on vedenottamo ja siihen liittyvä vesijohtolinja. Tällä hetkellä kuitenkin suurin osa alueen asukkaista ottaa talousvetensä alueen pohjavesivaroista.

Nykyiset ottamot Hämeenkyrössä

Hämeenkyrön kunnan talousvesihuollosta huolehtii pääasiassa Hämeenkyrön kunnan vesihuoltolaitos ja Kyröskosken Vesihuolto Oy, joiden verkostot on yhdistetty toisiinsa. Verkostoihin on liittynyt yhteensä noin 2600 kiinteistöä. Hämeenkyrön kunnan vesihuoltolaitoksella on

vedenottamo Miharissa ja Kyröskosken Vesihuolto Oy:lla Enonlähteellä sekä Hämeenkyrön Vesi Oy:llä Ulvaanharjulla.

Hämeenkyrön kunnan alueella ovat myös Kostulan, Järvisen ja Simunan vesiyhtymien pienet ottamot sekä Tampereen kaupungin Pinsiönkankaalla sijaitseva Pinsiön pohjavedenottamo.

Vedenottamo Ulvaanharjulla

Ulvaanharjun itäosassa sijaitsee Hämeenkyrön Vesi Oy:n vedenottamo, josta pumpataan vettä Sastamalaan. Länsi-Suomen ympäristövirasto on 3.4.2007 myöntänyt Hämeenkyrön vesi Oy:lle luvan rakentaa vedenottamon Hämeenkyrön kunnan Hirvolan kylään Ulvaanharjun itäosaan (RN:o 1:17). Ympäristöluvassa Hämeenkyrön Vesi Oy:lle on myönnetty vedenottolupa enintään 1800m³/d kuukausikeskiarvona laskettuna. Vedenottamon asemakaavakartan mukaan alueelta tullaan ottamaan vettä kolmesta eri kaivosta. (LIITE 7)

Alueella on suoritettu koepumppauksia vuosina 1984-84 Suunnittelukeskus Oy:n toimesta ja vuoden 2006 elokuussa Pirkanmaan Ympäristökeskuksen toimesta. Jälkimmäisessä koepumppauksessa vettä pumpattiin tarkkailupisteestä keskimäärin 935 m³/d. Pohjavedenpinta aleni tarkkailupisteessä enimmillään 1,78 m.

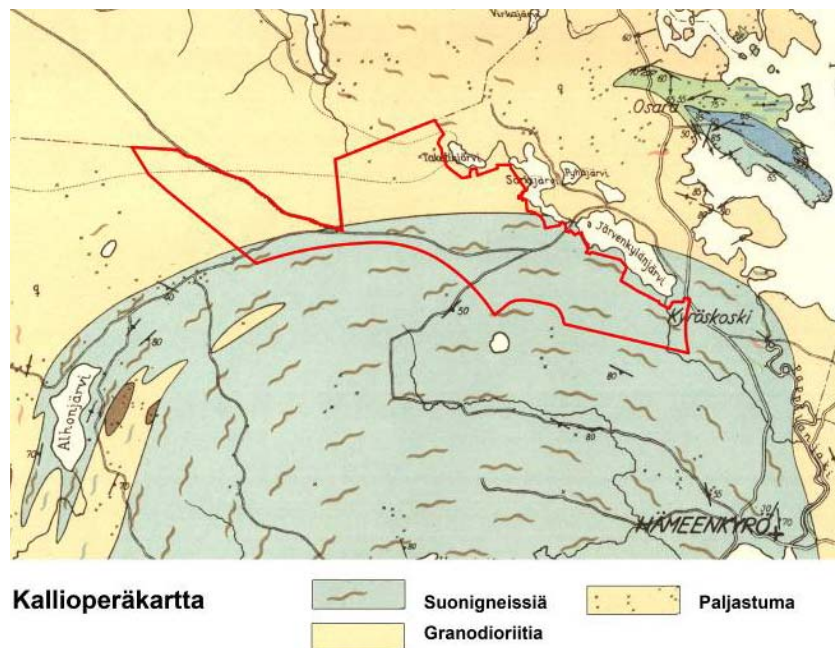
Tutkimusten perusteella pohjavedenotolla ei todennäköisesti ole vaikutuksia pohjavesialueella sijaitsevien kiinteistöjen pohjavesikaivoihin, sillä kaivot saavat vetensä varsinaisen pohjaveden yläpuolella olevasta orsivesiesiintymästä. Pumppauksessa saatu vesi on hyvää pohjavettä, joka sellaisenaan soveltuu käytettäväksi juoma- ja talousvetenä.

Hämeenkyrön Vesi Oy:n toimeksiannosta toisen vedenottamon perustamiseksi on tehty tarkempia tutkimuksia keväällä 2011. Tutkimusten perusteella on löytynyt uusi potentiaalinen vedenottoalue Mustanniementien varresta. (LIITE 7)

2.5 Luonnonympäristö

2.5.1 Kallioperä

Osayleiskaava-alueen kallioperä on pääosin etelässä suonigneissiiä ja pohjoisessa graniidiriittä. Alueen keskiosassa on joitakin kalliopaljastumia, mikä viittaa muodostuman alla olevan kalliopinnan voimakkaaseen korkeusvaihteluun.

Kuva 11. Kallioperäkartta.

Rinteet ovat melko loivia, lähinnä muodostuman suuresta koosta johtuen. Rinteillä ei ole havaittavissa erityisiä taitteita. Koko alue on lähes kokonaan horsmaista ja vatukkaista hakkuu-aukeata. Varttuneempaa metsää löytyy alueen länsiosassa. Muodostuma on otettu huomioon merkitsemällä se kaavakarttaan ge -rajauksella.

Maa-ainesvarat suunnittelualueella

Hämeenkan gas kokonaisuudessaan, kuten Ulvaanharj ukin, on varsin jyrkkäreunainen ja korkea, jonka vuoksi sen sisältämät maa-ain esmä ä rät ovat sen pinta-alaan nähden varsin suuret. Ulvaanharjun itäosa, jolta maa-ain eksia yleensä k ä ä n voidaan ajatella otettavan, on kooltaan noin 250 hehtaaria. Topografikartan ja maastotutkimusten perusteella arvioitujen maksimaalisten ottosyvyyksien perusteella mainitulta pinta-alalta voitaisiin enimmillään ottaa noin 50 miljoonaa kuutiometriä kaikenlaatu isia maa-ain eksia. Seudullisesti se vastaa lähes 10 vuoden kokonaistarvetta Pirkanmaalla.

Ulvaanharjun maa-ain eksen koostumus vaihtelee, kuten se aina reunamuodostumilla ja harjuilla niiden syntytavasta johtuen luonnostaankin vaihtelee. Pääosa ain eksestä on varsin hienoa hiekkaa, mutta sen raekoostumus saattaa vaihdella lyhyelläkin välillä paljon. Tämän hetkisen kulutusrakenteen mukaisesti halutummat, eli keskikarkeat ja karkeat maalajit sijaitsevat Ulvaanharjun keskeisillä eli korkeimmilla osilla ja muodostuman syvissä osissa ja niiden esiin kaivaminen edellyttää paitsi suuria massojensiirtoja myös etenemistä pohjavesivyöhykkeeseen.

Geologisten ja geohydrologisten seikkojen perusteella voidaan arvioida, että suunnittelualueen massoista korkeintaan puolet on jollain tavoin hyödyntämiskelpoista materiaalia. Kun hyödynnettävää massojen kokonaismää rää vähentää edelleen se, että ottoa ei lainkaan voida ulottaa esimerkiksi lähdealueille, lienee kaava-alueen massojen maksimaalinen, eli kaupallinen hyödyntämiskelpoinen kokonaismää r ä noin 20 milj. m³. Tämäkin ainesmä r ä on kyllin suuri ollakseen merkittävä luonnonvara Pirkanmaan kiviaineshuollon kannalta.

2.5.3 Hydrologia

Ulvaanharjun itäosassa Pirkanmaan Maakuntakaavaan on merkitty "vedenhankinnalle tärkeä pohjavesialue" (pv 008) ja Hämeenkyrön kunnan yleiskaavaan "I-pohjavesialue" (pv3) ja kunnan tutkittu vedenottamoalue (pv2), mikä sijoittuu Vesajärventien pohjoispuolelle 400 metriä itään Vasun paikallistien risteyksestä. (LIITE 6)

Alueen pohjavesivarat ja pohjaveden korkeusasemat

Ulvaanharjun pohjavesialue on jaettu I ja II -luokan alueisiin. I -luokan osan kokonaispinta-ala on 5,60 km², josta varsinaisen muodostumisalueen pinta-ala on 4,33 km². Osan arvioitu kokonaisantoisuus on 3 700m³/d. II -luokan osan kokonaispinta-ala on 2,19 km², josta varsinaisen muodostumisalueen pinta-ala on 1,49 km². Tämän osan arvioitu kokonaisantoisuus on 1 300 m³/d. Ulvaanharjun itäosalla tehdyistä pohjavesitutkimuksista on arvioitu, että laskennallisesti muodostuva kokonaispohjavesimää r ä olisi hankalasti käyttöönotettavissa johtuen tiivistä maakerroksista ja pohjan korkeusvaihteluista. Lukuisten pohjavesihavaintojen perusteella on lupapäätöksissä päätelty Ulvaanharjun itäosan pohjaveden korkeudeksi 106.00-108.00 m.

Pirkanmaan ympäristökeskus on tehnyt Ulvaanharjun itäosan pohjaveden pinnankorkeuden ja virtaussuuntien mallintamisen vuonna 2005. Selvityksestä voidaan todeta, että Ulvaanharjun itäpäässä pohjavesi (orsivesi) purkautuu itään päin vesistöihin ja harjun pohjoispuolisen syötöharjun päässä pohjoiseen.

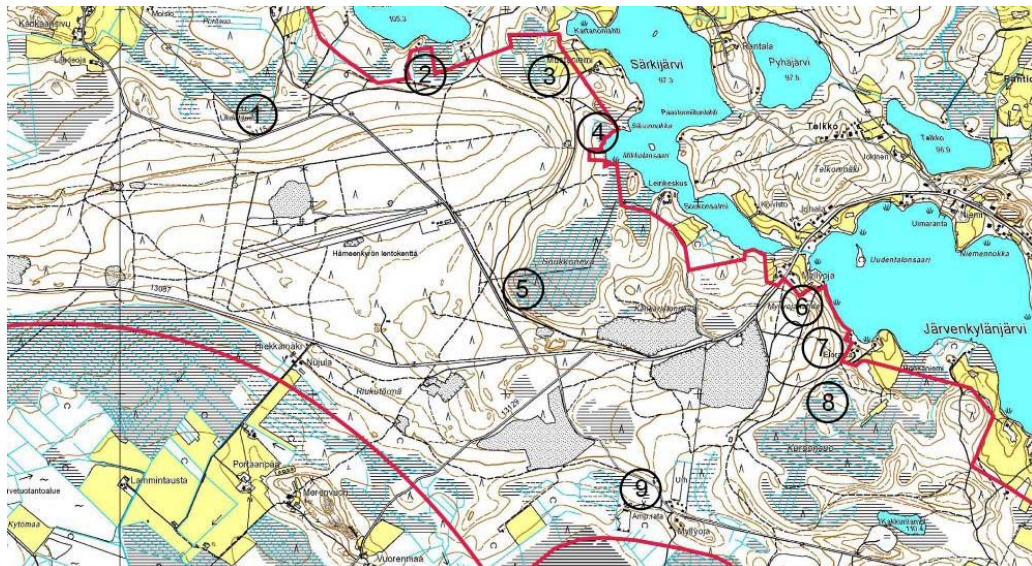
Lentokentän ja Ulvaanharjun väliseltä alueelta ei ole käytettävästi tarkkoja tietoja pohjavesivirtauksien suunnista, koska tutkimuspisteitä puuttuu laajalta alueelta. Suunnittelualueella voidaan kuitenkin todeta olevan itä-länsisuunnassa kalliokynnys, koska lentokentän alueen ja Ulvaanharjun alueen vedenpintojen korkeudessa on selvä ero.

Ilmeisesti koko Ulvaanharjun pohjois- ja koillisreunan mitalla on havaittavissa orsiveden esiintymiä. Orsivettä purkautuu pohjoisreunalla lähteiden kautta ja suotautuu muodostuman reünstaville soille sekä purkautuu idässä Myllynojanahteen kohdalta Järvenkylänjärveen. Myllynojanahteen orsivesikerros on noin +120 m tasolla. (LIITE 8) Näiden orsivesiesiintymien alapuolella, tiiviin moreenikerroksen alla, on pohjavettä tasossa + 94 m. Tämä pohjavesi luultavasti muodostuu lentokentän ja hieman sen pohjoispuolella sijaitsevalla alueella.

Lähteet ja kaivot

Alueella on seitsemän merkittävää lähdettä tai lähteikköä: Likolähteet, Takettin eteläpuoli, Särkijärven ranta (Sileennokan ja leirikeskuksen välissä), Soukonnevan lounaispuoli, Myllynojanahte, Heiskalan lähteet ja Kuroonsuon pohjoisreuna, sekä kaksi kaivoa Mustaniemen ja Kunnan kaivo. Numerointi vastaa karttaan merkittyjä numeroita.

1. Likolähteitä ei käytetä vedenhankintaan, eikä lähteistä lähde laskupuroja. Likolähteet on luokiteltu arvokkaaksi pienvedeksi Pirkanmaan pienvesiselvityksessä (Saura & Saura, 1993). Lähteiden vedenkorkeus on n. +117.15.
2. Takettin eteläpuolisessa Riihiniemen lähteessä on rengaskaivo, mistä vettä ottavat lähellä sijaitseva karjatila sekä kahden ympärivuotisen asunnon ja kuuden vapaa-ajan asunnon asukkaat. Lähteen antoisuus on ilmeisen hyvä samoin kuin veden laatuakin.
3. Mustaniemen lähdekaivoa käyttää yksi maatila. Lähdekaivon vedenpinta on lähestulkoon maanpinnan tasalla, mutta jatkuvaa ylivaluntaa ei esiinny. Kyseessä on kohtalaisen suuri lähde, jonka vesi on näytteiden perusteella sekoitus lähde- ja järvivettä. Vedenlaatu ei täytä talousveden laatuvaatimuksia tai -suosituksia.
4. Särkijärven rannalla, Sileennokan ja seurakunnan leirikeskuksen välissä sijaitseva lähteen vesi purkautuu osittain maan puolella olevista tihkupinnoista, lähdepurosta ja yhdestä avolähteestä sekä osittain järven pohjassa sijaitsevista lähteistä. Kaikki lähteestä purkautuva vesi virtaa Särkijärveen, eikä sitä käytetä vedenhankintaan.
5. Soukonnevan lounaispuolella sijaitseva lähteikkö koostuu avoimista pienistä lähteensilmistä. Lähteiden vettä ei käytetä vedenhankintaan.
6. Myllynojan lähteikössä on kolme lähdekaivoa ja niiden vieressä yksi vapaa avolähde sekä tihkupintaa. Myllynojanahteen vettä käyttää yksi hevostila ja yksi kesäasunto. Pohjaveden laatu on hyvä.
7. Heiskalan lähteikössä on kaksi betonikaivoa ja niistä on vedetty vesijohto Järvenkylänjärven alitse viidelle kiinteistölle. Lähteiden vesipinnan korkeus on vaihdellut +120.60-120.50 tasossa.
8. Kuroonsuon pohjoisreunassa on lähdevaikutteinen reunama hiekkakankaan laidalla rämeen lähellä.
9. Kunnan kaivoon on toistaiseksi myönnetty käyttöoikeuksia. Tiemuutoksien varalta pysyvää käyttöoikeutta ei ole myönnetty. Kaivon vesipinnan korkeus on n. +116.20.

Kuva 14. Suunnittelualueen lähteet ja kaivot.

2.5.4 Luontoselvitys (LIITE 9)

Vanhat metsät (Kaavamerkintä MY)

Selvitysalueella olevista metsistä arvokkaimmat ovat suhteellisen vanhoja ja lahoppuustoisia. Ulvaanharjulla on yksi mäntyvaltainen kuiva vanhan metsän alue ja alavammilla mailla muutamia suhteellisen laajoja kuusivaltaisia vanhan metsän alueita Soukonnevan itäpuolella ja Kuroonsuon itä- ja pohjoispuolella. Suuret, vanhat, lahot ja raihnaiset puut sekä lahoava puuainelähtävät suurta eliöjoukkoa ja luovat metsäluontoon monimuotoisuutta.

VANHA HARJUMÄNNIKKÖ

Harjun poikki ulottuu yhtenäinen mäntyvaltainen metsäalue, jonka puusto on enimmäkseen melko vanhaa ja suhteellisen suurikokoista. Metsässä on jonkin verran lahoppuuta sekä pysyissä että nurin. Metsässä ei näy metsänhoidon eikä sahan jälkiä. Suhteellisen vanha ja luonnontilaisen näköinen harjumetsä on monin tavoin arvokas eikä Hämeenkyrössä liene toista paikkaa, jossa kasvaa yhtä laajasti vähintään samanikäistä luonnontilasta harjumännikköä.

KUROONSUON METSÄT

Kuroonsuon lähellä itä- ja pohjoispuolella kasvaa komeaa vanhaa kuusimetsää, jossa on jonkin verran suhteellisen runsaasti lahoppuustoa. Kuusten joukossa sekapuina kasvaa vähän mäntyä, koivua ja haapaa. Kuroonsuota ympäröivissä vanhimmissa metsissä elää liito-oravia ja mahdollisesti myös kanahaukka.

SOUKONNEVAN METSÄT

Soukonnevan kaakkois- ja itäpuolella on laajalti varttunutta, suhteellisen vanhaa ja komeata kuusivaltaista metsää.

SEKAPUUSTOINEN VANHA METSÄ

Vanhaa kuusivaltaista sekametsää alueen pohjoisosassa, jonka puustolle luovat arvoa erityisesti useat koloiset haavat. Rinteellä, pienellä mäennyppylällä ja suon laidalla sijaitsevassa lähes luonnontilaisen näköisessä metsikössä on lahoppuustoa jonkin verran. Metsikössä on runsaasti liito-oravan jätöksiä ja haavan koloissa mitä ilmeisimmin liito-oravan lisääntymispaikka. Metsässä esiintyy harvinaista raidankeuhkojäkäliä, joka on vanhojen luonnonmetsien ilmentäjälaji. Metsikön luonnonarvoa lisää sen sijainti ojitamattoman ja luonnontilaisen rämeen laidalla.

Lähteet (Kaavamerkintä luo-1)

Luontoselvityksessä arvokkaiksi katsottiin kuusi lähdettä tai lähteikköä: Likolähteet, Takettin eteläpuoli, Särkijärven ranta (Sileenokan ja leirikeskuksen välissä), Soukonnevan lounaispuoli, Kuroonsuon pohjoisreuna ja Myllyojanahde. Lähteet edustavat eri lähdetyyppejä, on avo- ja purolähteitä kuin tihkupintoja. Luonnontilaiset lähteet ovat luonnonsuojelullisesti arvokkaita, mutta paikoin myös rakennettujen lähteiden alapuolella rinteessä on merkittävää ja arvokasta lähdekasvillisuutta. Metsätalousmailla lähteet ja lähdevaikutteiset kasvillisuuslaikut ovat metsälain määrittelemiä arvokkaita elinympäristöjä. Varsinkin Likolähteet ovat luonnontilaisia ja edustavat harvinaista lähdetyyppejä.

Joidenkin selvitysalueen lähteiden lähellä alarinteen puolella on suo, joilla kasvillisuutta rikastava lähdevaikutus näkyy lettoisuutena tai vaateliaan lajiston esiintymisenä. Soiden ojitus on kuitenkin rajoittanut lähteiden vaikutusalan luontaista pienemmäksi.

Arvokkaat elinympäristökokonaisuudet (Kaavamerkintä MY)

Arvokkaimpia selvitysalueella olevia elinympäristökokonaisuuksista ovat Kakkurilampi lähiympäristöineen ja Särkijärven lähteikkörantainen lahti. Tämän otsikon alle sopisi hyvin myös edellä kuvattu vanhan sekametsän kohde.

Eläimistö

LIITO-ORAVA (Kaavamerkintä luo-2)

Luontodirektiivin liitteessä IV (a) uhanalaiseksi luokitellun liito-oravan jätöksiä löytyi neljältä paikalta, jotka ovat Kuroonsuo, ampumarata, Särkijärvi NW ja vanha sekametsä. Selvityksessä ei pyritty etsimään tarkasti jokaista liito-oravan papanaa ja määrittämään tarkasti jokaisen havaitun elinpiirin rajoja ja ydinalueita, vaan haravoitiin esiin metsiköt, joissa liito-orava elää. Laaja-alaisimmin liito-oravan jätöksiä löytyi Kuroonsuon pohjois- ja itäpuolelta, muualla papanalöydöt sijaitsivat keskitetympin. Liito-oravan esiintymispaikoilla, jotka yleensä ovat puustoltaan varttunutta sekapuustoa, on yleensä liito-oravan lisäksi myös muita luonnonarvoja, joten esiintymispaikat on perusteltua rajata laajasti.

LINNUT (Kaavamerkintä luo-3)

Ulvaanharjun linnusto tunnetaan sangen hyvin eikä luontoselvitystyön kuluessa tehty kovin merkittäviä uusia havaintoja. Kaava-alueelta löytyy silmällä pidettävistä lajeista kehrääjä ja kangaskiurun, joiden sinnittelyä perinteisillä pesimäpaikoillaan ovat lintuharrastajat seuranneet jo vuosia (Mäkelä 2006 suull.). Tämän luontoselvityksen maastotöissä kehrääjiä ja kangaskiuru havaittiin perinteisillä elinpaikoillaan eikä uutta tietoa lajien esiintymisestä saatu. Havaittujen lintujen ja parien määrä vaihtelee hieman vuosittain.

Selvitysalueella ei todettu kangaskiurun ja kehrääjän pesimäalueiden lisäksi linnustoltaan erityisen arvokkaita paikkoja. Ulvaanharjulta tunnetut kehrääjän ja kangaskiurun kaikkia reviireitä ei ole kyetty merkitsemään tarkasti ja kaikki reviirit eivät ole asuttuja joka vuosi.

2.5.5 Luontoselvitys kaavan laajennusalueelta

Kaava-alueen laajennukselle luontokartoittaja Vesa Salonen teki luontoselvitys kesällä ja syksyllä 2008. Laajennusalue on lähes 2,5 km pitkä ja kapea, noin 80 hehtaarin kokoinen maa-ala Vaivantien eteläpuolella. (LIITE 10)

Merkittävin laajennusalueella todettu luonnon arvo on Turkimusoja ja sen lähiympäristön monipuolinen ja verraten hyvin säilynyt luonto. Turkimusojan ja sitä reunustavan purolaakson lisäksi selvitysalueella ei todettu luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen arvokkaita elinympäristöjä.

Uhanalaisista lajeista selvityksessä havaittiin tiltalti ja liito-orava, jotka on molemmat arvioitu vaarantuneiksi (VU) lajeiksi. Tiltaltin suojele ei edellytä erityisiä toimia, mutta liito-orava kuuluu erityisesti suojeltaviin lajeihin. Erityisesti suojeltaviin lajeihin kuuluvan liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkoja ei saa hävittää eikä heikentää. Selvityksessä ei kuitenkaan löytynyt selvää liito-oravan lisääntymispaikkaa, mutta lähellä Turkimusojaa tällainen luultavasti sijaitsee. Liito-oravan säilymisen kannalta on tärkeää, että sillä säilyy lisääntymis- ja levähdyspaikkojen lisäksi yhteyksiä lähetyvillä oleviin lajin esiintymiin. Liito-oravan kulkureittien tulisi olla yhteinäisesti metsäisiä ja metsissä kasvaa mieluiten varttuneita kuusia.

2.5.6 Tarkempi luontoselvitys: Vanha harjumännikkö

Vanhan metsän alueeksi kaavaan merkityn vanhan harjumännikön luonnonarvojen tarkentamiseksi tuli tarvetta kaavoitustyön edetessä ja tarkentava luontoselvitys tehtiin kesän ja syksyn 2008 aikana. (LIITE 11) Vanha harjumännikkö eroaa harjualueen muista metsistä sen ansiosta, että puustoa ei ole hoidettu eikä hakattu pitkään aikaan. Puita ei ole kaadettu eikä puustoa harvennettu, sahattuja kantoja ei ole näkyvissä eikä kuollutta puustoa ole kerätty pois metsästä, vaan kaatuneet ja kuivuneet rungot ovat jääneet sijoilleen lahoamaan.

Vanhasta metsästä löytyi hyvin harvinainen hoikkaorakas *Hydnellum gracilipes*. Uhanalaisuusarvioinnissa hoikkaorakas on sijoitettu ryhmään DD, Data deficient, jonka lajeista tietämys on riittämätön ja uhanalaisuus on vielä arvioimatta.

Selvityksessä tarkasteltua harjumännikköä voi pitää melko edustavana, vaikka luontotyyppiin kuuluvaa lahoppua ei vielä ole runsaasti. Harjumännikön luonnontila on melko hyvä, vaikka alueella risteilee muutama hiekkapintaiseksi kulunut polku sekä mönkijöiden ja moottoripyörien ajouria. Ulvaanharjun harjumännikkö on luontotyyplitään keski-ikäistä mäntyvaltaista kuivaa kangasta ja keski-ikäistä mäntyvaltaista kuivahkoa kangasta, mikä Etelä-Suomen luontotyyppien uhanalaisuusarviossa arvioidaan luokkaan silmälläpidettävä, NT.

2.5.7 Suojueluohjelmat, inventoinnit ja rauhoituspäätökset

(LIITE 12)

Valtakunnallinen harjijensuojeluohjelma (Ympäristöministeriö, 1984)

(Kaavamerkintä har)

Ulvaanharjun harjuselänteen osuus kuuluu valtioneuvoston vuonna 1984 hyväksymään valtakunnalliseen harjijensuojeluohjelmaan. Tämä rajoittaa alueen käyttöä siten, että ohjelmaan kuuluvien alueiden geologiset, geomorfologiset ja maisemalliset piirteet eivät saa sanottavasti muuttua. Ohjelmassa olevien muodostumatyyppien luonnontilaa ja maisemakuvaa peruuttamattomasti ja olennaisesti heikentävät toimet, kuten maa-ainesten otto, tulisi yleensä kieltää. Vähäinen maa-ainesten ottaminen voidaan kuitenkin jossakin tapauksessa sallia. Harjualueiden suojelurajauksien sisään on jäänyt yksityisiä vanhoja sorakuoppia, joilla saattaa olla mahdollista rajoitettu kuopan maisemointiin tähtäävä ottotoiminta. Ottamisen laajuus määrätään näillä alueilla maa-aineslain mukaisin lupamenettelyn yhteydessä.

Harjusuojeluohjelmaan kuuluvien harjujen suojelu toteutetaan ensisijaisesti maa-aineslain (MAL; 555/81) ja maa-ainesasetuksen (MAA; 91/82) nojalla. Ohjelman alueista ei kuitenkaan ole tarkoitus muodostaa luonnonsuojelulain (71/23) mukaisia suojelualueita, lukuun ottamatta niitä alueita, jotka mahdollisesti ostetaan valtiolle tai jotka rauhoitetaan maanomistajan hakemuksesta.

Natura 2000 (Euroopan Unioni, 1998)

(Kaavamerkintä nat)

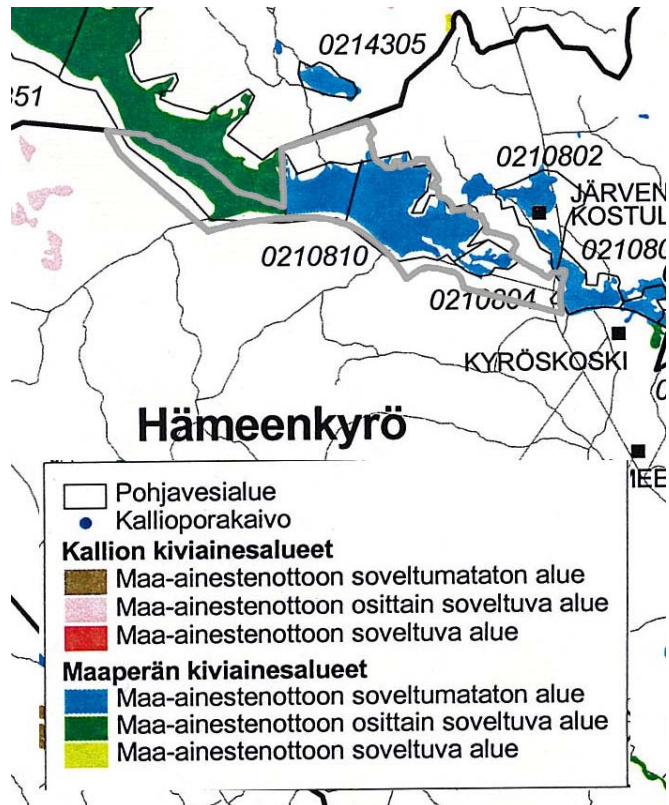
Ulvaanharjun harjuselänne kuuluu Natura 2000-verkostoon, joka on Euroopan Unionin yhteinen luonnonsuojeluohjelma. Sen tarkoitus on turvata luontodirektiivissä mainittujen luontotyyppien ja lajien elinympäristöjen sekä lintudirektiivissä tarkoitettujen erityissuojelualueiden suojelu. Niin Ulvaanharjun huippu, kuin siihen yhdistyvä Vatulanharjukin, on luokiteltu Natura 2000 -ohjelmassa valtakunnallisesti arvokkaiksi harjualueiksi.

Suojelun toteutuskeinona on maakuntakaavan SL-alueilla maa-aineslaki, maankäyttö- ja rakennuslaki ja luonnonsuojelulaki. Harjuselänteen alueella suojelu toteutetaan luonnonsuojelualueilla. Harjuaineksien otto tällä alueella on kielletty muuhun kuin kotitarvekäyttöön. Metsätalouden harjoittaminen on mahdollista.

Pohjavesien suojelun ja kiviaineshuollon yhteensovittaminen - Pirkanmaan loppuraportti, POSKI -projekti (Pirkanmaan ympäristökeskus, 2001)

Pohjavesien suojelun ja kiviaineksen käytön välistä ristiriitaa aluesuunnittelun näkökulmasta selvitettiin Pirkanmaan POSKI -projektissa vuosina 1997-2000. Pohjavedenpinnan yläpuolisten sora- ja hiekkavarojen yhteismassamääräksi on arvioitu 192milj. m³ Hämeenkyrössä. Yli puolet varoista sijaitsee pohjavesialueilla. Raportissa Ulvaanharjun I -luokan ja osa II -luokan pohjavesialueesta on luokiteltu maakunnallisesti arvokkaaksi harjuaalueeksi, joka on maa-ainesten ottoon soveltumaton alue. Aivan läntisin kaava-alueella sijaitseva II -luokan pohjavesialue on merkitty osittain maa-ainesten ottoon soveltuvaksi alueeksi. Lisäksi Ulvaanharjun pohjavesialueen (0210810) maa-aineksen ottoalueet tulisi kunnostaa otton päätyttyä

Kuva 15. Ote kartasta POSKI- luokitellut geologiset muodostumat. Suunnittelualue merkitty harmaalla.

Hämeenkyrön pohjavesialueiden suojelusuunnitelma – Ympäristöhoito kansallismaisemassa -hanke (Hämeenkyrön kunta, Pirkanmaan ympäristökeskus, 2003)

Hämeenkyrön kunnan pohjavesialueiden suojelusuunnitelma on osa laajempaa Kyrön Luontori:n vetämää ja Euroopan aluekehitysrahaston osarahoittamaa Ympäristöhoito kansallismaisemassa -hanketta. Suojelusuunnitelman tarkoituksena on ohjata pohjavesialueilla tapahtuvaa toimintaa siten, että alueilla ei tapahtuisi tahallisia tai tahattomia vesi- ja ympäristönsuojelulain rikkomuksia. Suojelusuunnitelmassa esitetyt toimenpiteet Ulvaanharjulla ovat pohjaveden suojeleminen maankäytönsuunnittelussa, polttoainesäiliöiden oikeanlainen ja turvallinen sijoittaminen sekä huoltaminen ja tarkistaminen, maa- ja metsätalousalueilla pohjavesialueen rajoista ja hyvistä toimintatavoista tiedottaminen maanviljelijöille ja metsänomistajille. Maa-ainesten ottoon liittyviä toimenpiteitä on ottolupien lupaehtojen tarkentaminen ja valvonnan tehostaminen, maisemoinnin toteuttamisen valvonta ja kulun estäminen vanhoille maa-ainesten ottoalueille sekä maa-ainesten otto-ohjeiden laatiminen kotitarveottajille.

Metsä-Antila tilan (2:67) määräalan rauhoittaminen luonnonsuojelualueeksi

Ympäristökeskus on rauhoittanut kaava-alueen länsireunassa sijaitsevasta Metsä-Antilan tilasta noin 26,1 ha:n suuruisen määräalan luonnonsuojelualueeksi. Alue kuuluu Natura 2000-verkostoon.

2.5.8 Maisemaselvitys (LIITE 13)

Pirkanmaan arvokkaat harjualueet (Pirkanmaan liitto, 2007)

Pirkanmaan liitto on julkaissut päivitetyn harjuselvityksen (B103) vuonna 2007. Selvityksessä arvioidaan lentokentän alueen kokonaisarvoluokkaan 3 (maakunnallisesti arvokas), Mal-luokkaan 2-3, kulutuksen kestävyys 1-2, toimenpideluokkaan 3 ja pohjavesiluokkaan 1.

Selvityksen mukaan lentokentän aluetta tulisi hoitaa pääosin maisemasuojelualueena lieväh-köin määräyksin. Maa-ainesten ottoalueiden maisemointia Ulvaanharjun itäosissa tulee jat-kaa. Paikallistien tienpinnan laskeminen maisemoinnin yhteydessä tulee myös selvittää.

Harjualueiden maisemaselvitys (Tampereen seutukaavaliitto, 1983) (Kaavamerkintä har)

Suunnittelualueella on tehty harjualueiden maisemaselvitys. Selvityksen mukaan Ulvaanhar-jun itäosassa tavataan karua, Hämeessä suhteellisen harvinaista jäkälätyypin kangasta. Ul-vaanharjun maa-ainesalueita koskettavat Tampereen seutukaavaliiton selvityksen mukaan seuraavat kohteet:

1. Järvenkylästä aukeavan vesinäkymän päättäneä Särkijärveen ja Järvenkylänjärveen liitty-villä poimuilevilla reunaosilla, ts harjun itäosalla on tärkeä maisemakuullinen merkitys. Länsiosassa sijaitsevan harvinaisen luonnonkohteen, eli lähdealueen kasvillisuus edustaa arvokkaita luonnonarvoja. Lähdealueen säilyminen edellyttää lisäksi sitä, että läheisen harjualueen vesitalous säilyy ennallaan. Varsinaiselle lähdealueelle ei sijoitu yksikään ny-kysisistä ottokohteista.
2. Suunnittelualueen keskiosassa kulkee seutukaavaliiton kulttuurihistorialliseksi luokittele-ma tie. Tämän tien ympäristössä maa-ainesten ottaminen tulisi tehdä niin, ettei tiemiljöä kärsi ja niin, että ottoalueelle viettävä rinne säilyisi ehjänä.
3. Suunnittelualueen koillispuoli, Pyöröniemen alue, liittyy useisiin pieniin järviin sekä van-haan Särkijärven kyläympäristöön. Siksi maa-ainesten otto tulisi maisemaselvityksen mu-kaan sallia tällä alueella vain erityistapauksissa. Kyseiselle alueelle sijoittuu maa-ainesalueista ainoastaan Vanha-Yrjölään tila, RN:o 1:49.

Pirkanmaan harjuluontoselvitys (Tampereen seutukaavaliitto, 1990) (Kaavamerkintä har)

Pirkanmaan harjuluontoselvityksen (Tampereen seutukaavaliiton julkaisu B 173/1990) mu-kaan kaava-alueita koskee seuraava selvityksen kohta:

4. Kyröskosken lentokentän alue on pinta-alaltaan 298 ha. Nykyisistä maa-ainesten ottoalu-eista Sorakari (RN:o 1:48), Majaneva (RN:o 2:39), Mikkola (RN:o 2:48) ja Vanha-Yrjölä (RN:o 1:49) sijaitsevat kyseisellä harjujaksolla. Harjuluontoselvityksen mukaan jopa Ky-röskosken lentokentän alueen on todettu muodostavan kaunista maisemakuvaa sekä si-sältävän luonnon kauneusarvojen ja merkittäviä, erikoisia luonnonesiintymiä. Harjuluonto-kohteen arvoluokaksi on määritetty III (arvoasteikolla I-IV), eli tämän mukaan lentokentän alue on maakunnallisesti arvokas ollessaan geologisesti ja maisemallisesti merkittävä se-kä biologisesti ja monikäytön kannalta jokseenkin merkittävä harjualue.

2.6 Maa-ainesten otto

Suunnittelualueella on maa-aineita otettu jo pisimmillään parinkymmenen vuoden ajan. Otto on tapahtunut pieniltä aloilta, joista eräät, Vesajärventien tuntumassa sijaitsevat ovat laajetes-saan liittyneet suuremmiksi yhtenäisiksi alueiksi. Ottotoiminta on enimmäkseen ollut pienia-laista ja toiminnan vaikutukset ovat enimmäkseen keskittyneet Vesajärventien molemmiin puo-lin sijaitseville ottoalueille. (LIITE 14) Pieniä kotitarvekuoppia ja tilan Majaneva (RN:o 2:39) ot-toa sekä lentokenttätöimintää lukuun ottamatta Ulvaanharjun keskeiset osat ovat maa-ainestenoton kannalta luonnontilaisia. Vuosina 1992-2000 ottoalueilta otettu kokonaismäärä oli lupapäätösten mukaan ollut 2,45 miljoonaa m³ vuosittaisen kokonaisottomäärän vaihdel-

lessa 100 000 m³ ja 380 000 m³ välillä. Vuosina 2001-2006 lupapäätösten mukainen vuosittainen ottomäärä oli yhteensä 385 100 m³. Nykyisten lupapäätösten mukainen vuosittainen kokonaisottomäärä vuosina 2007-2012 on yhteensä noin 505 100 m³.

TILAN NIMI, RN:O JA MAANOMISTAJA	VOIMASSA OLOAIKA (tilanne 1.11.2009)	OTTOALUEEN PINTA-ALA KOKONAISSOTTOMÄÄRÄ/ VUOSITTAINEN OTTOMÄÄRÄ
Harju, RN:o 2:203 Soukko Jari	Hakee 10 vuodeksi	0,6 ha 30 000 m ³ / 3 000 m ³ haussa
Hiekkaharju, RN:o 2:181 Laurilan Betoni Oy	Hakee 10 vuodeksi	2,8 ha 185 000 m ³ / 18 500 m ³ haussa
Hienosora, RN:o 2:58 ja Hiekka, RN:o 3:45 Tampereen kaupunki	2006-2016	n. 1,1 ha n. 40 000m ³ / n. 4 000m ³
Kangasmaa, RN:o1:38 Tervaoja Erkki	2009-2014	0,99 ha 60 000 m ³ / 12 000 m ³
Kivikko, RN:o 2:52 Laurilan Betoni	2005-2015	n. 2,8 ha n. 100 000 m ³ / n. 10 000 m ³
Kolmikulma, RN:o 2:186 Järvinen L&A, maanrakennus KY	Hakee 5 vuodeksi	2,7 ha 20 000 m ³ / 2 000 m ³ haussa
Majaneva, RN:o 2:39 Hämeenkyrön kunta	2007-2017	11,4 ha 1 155 000m ³ / 115 500 m ³
Mertala, RN:o 4.106 Rudus Oy	Lupaa haettu (vanha lupa 1990-1995)	
Mikkola II, RN:o 2:48 (vuokra-alue) Läänin Kuljetus Oy	Lupaa haettu (uusi ottoalue)	
Soramikkola, RN:o 2:55 Läänin Kuljetus Oy	2007-2012 Uutta lupaa haettu	2,65 ha 404 000m ³ / 80 800m ³
Soraharju I, RN:o 2:111 ja Soraharju II, RN:o 2:113 Läänin Kuljetus Oy	2003-2013	n. 3,3 ha n. 110 000 m ³ / 11 000 m ³
Sorakangas, RN:o 4:119 Sulin Aimo, Kuljetusliike KY	2006-2016	15,04 ha n. 760 000 m ³ / n. 76 000 m ³
Sorakari, RN:o 1:48 Lohja Rudus Oy Ab	2007-2017	n. 3,5 ha n. 202 000 m ³ / n. 20 200 m ³
Sorala, RN:o 1:40 Parma Oy	2005-2015	n. 7,4 ha n. 326 000 m ³ (vaihe I) / n. 32 600 m ³
Soukonmaa, RN:O 2:202 A.Härmä	Hakee 10 vuodeksi	0,7 ha 40 000 m ³ / 4 000 m ³ haussa
Vanha-Yrjölä, RN:o 1:49 Petri Leppikangas Oy ja Pirkan Rakentajapalvelu Oy	2008-2013	7,8 ha 715 000 m ³ / 143 000 m ³

Kaava-alueen piiriin kuuluvista ottoalueista on kaikkiaan kymmenellä alueella toiminta käynnissä, lisäksi kuudelle haetaan jatkoaikaa/uutta ottolupaa.

Maa-aineksen ottotoimintaan liittyyvää jalostusta, kuten seulontaa ja murskausta, tullaan jatkossa ilmeisesti harjoittamaan monilla oton piirissä olevilla Ulvaanharjun tiloilla. Maa-ainesten ottoon liittyviä oheistoimintoja ovat muun muassa suolojen käyttö pölynsidontaan ja liukkauden torjuntaan, pesulietteen käsittelyyn, maatäytöt ja öljytuotteiden varastointi.

Ottoalueen aiheuttama melu koostuu työkonien (pyörökuormaaja, kuorma- tai rekka-auto) ja käsittelylaitteiden käyntiäänistä sekä muusta niiden aiheuttamasta melusta. Ottoalueiden melulla on vuorokausi- ja viikkorytmi, sillä sitä aiheutuu ainoastaan viitenä päivänä viikossa ja enintään 14 h päivässä.

2.7 Ympäristön häiriötekijät

Suurin ympäristön häiriötekijä on valtatie 3:n liikenne. Valtatien keskimääräinen vuorokausiliikenne on noin 11400 ajoneuvoa/vrk. Valtateiden välittömiä vaikutuksia lähialueelle ovat melu, tärinä, pakokaasupäästöt ja leijuva pöly. Vilkkaasti liikennöityjen teiden varsilla keskiäänitasot voivat olla päiväsaikaan 65-80 dB suuruisia.

2.7.1 Maa-ainesten otto

Maa-aineksen otosta syntyvät melumäärät ovat merkittävimpiä aivan ottoalueiden läheisyydessä sekä kuljetusreiteillä. Ottoalueiden läheisyydessä ei ole asutusta 200 metriä lähempänä, joten 55dB:n meluraja alittuu. Nykyisentyypisellä kalustolla tapahtuva kuljetusliikenne voi aiheuttaa Vesajärventielleä terveydellisesti merkittävää meluhaittaa, vaikka valtioneuvoston asettaman 55 dB meluraja asutusalueille laskennallisen mallin perusteella alittuukin jo alle 15 m etäisyydellä tiestä. Maa-ainesten otosta aiheutuvan liikenteen osuus alueen kokonaisliikenteestä ja samalla kokonaispäästöstä, ei ole kovin suuri, jos liikennemääriä verrataan valtatie 3:n liikennemääriin.

Maa-ainesten otto saattaa vaikuttaa ilmanlaatuun maa-ainesten käsittelystä syntyvän pölyn ja kuljetusliikenteen kautta. Ottopaikoilla tapahtuva käsittely on kuitenkin ajoittaista ja varsin pienimuotoista, jolloin sen kokonaisvaikutusta voidaan pitää vähäisenä.

Maa-ainesten otto saattaa vaikuttaa alueen pohjavesiin monella tapaa. Tärkein syy pohjavesivaikutusten ilmenemiseen maa-ainesalueilla on maanpinnan kasvukerroksen ja maannoksen poistaminen. Paljas sorapinta sallii veteen sitoutuneiden haitta-aineiden varsin nopean etenemisen suoraan sorakerroksen läpi pohjaveteen. Myös soranottoon liittyvät oheistoiminnat voivat aiheuttaa pohjaveden laatumuutoksia. Näitä oheistoimintoja ovat esimerkiksi suolojen käyttö pölynsidontaan ja liukkauden torjuntaan, pesulietteen läjitys ja levitys, maa-ainestäytöt sekä öljyvuodot. Tällä hetkellä minkäänlaisia maa-aineksen otosta johtuvia haittoja ei pohjavedessä ole osoitettavissa.

Maa-ainesten otto saattaa hävittää uhanalaisten lintujen kangaskiurun ja kehrääjän pesimä- ja soidinpaikkoja.

Ottotoiminta saattaa vaikuttaa harjumaisemaan, vaikka maisemoinnilla ja jälkihoidolla pystytäänkin merkittävästi parantamaan ottotoiminnan aikaista maisemakuvaa.

2.7.2 Lentokenttätoiminta

Lentokerhotoiminnan merkittävimmät ympäristövaikutusten aiheuttajat ovat lentomelu ja mahdollinen pohjaveden pilaantumisriski. Lentomelu on kuitenkin satunnaista, mutta se vaikuttaa laajoille alueille, kuten Särkijärven ja Taketin ympäristöön, jossa Ulvaanharjun lähialueen asutus paljolti sijaitsee.

Lentokentän alueella on lisääntyvää moottoriurheilua, mikä saattaa aiheuttaa samanlaisia vaikutuksia kuin lentokenttä toiminta

2.7.3 Mahdollisesti pilaantuneet maat

Ulvaanharjun keskiosassa sijaitsee Hämeenkyrön pienlentokenttä. Lentokenttä on aloittanut toimintansa vuonna 1987 ja se on edelleen käytössä. Alueella on maanpäällinen 5 m³:n polttoainesäiliö, jossa varastoidaan kerralla noin 1,5 m³ polttoainetta. Säiliö on sisätiloissa. Lentokentällä ei ole harjoitettu torjunta-aineiden eikä lannoitteiden levityslentoja.

Ulvaanharjun pohjavesialueen eteläreunalla Vaiviannevan laidalla sijaitsee Kyröskosken metsästysyhdistyksen ampumarata. Rata on perustettu vuonna 1977 ja sillä on sijoituslupa vuodelta 1978. Alueella on useampi hirvikiväärirata, joilla ammunta tapahtuu Vaiviannevalle päin.

Ampumarataa käyttävät pääasiassa metsästysyhdistyksen jäsenet. Toiminta ajoittuu viikonlopuille.

3 TAVOITTEET

3.1 Kunnan lähtökohtatavoitteet

Yleiskaavan laatimisen pääasiallinen syy on alueella tapahtuva maa-ainesten otto, minkä ohjaamiseksi alueelle on päätetty laatia osayleiskaava. Osayleiskaavassa huomioidaan Ulvaanharjun alueen ympäristö, luonnonarvot, pohjavesivarannot, maisemaolosuhteet, kulttuuriarvot ja virkistyskäyttö ja näiden arvojen turvaamisen ja pyritään sovittamaan yhteen nämä näkemykset maa-ainesten oton ja sen vaikutusten kanssa. Vesistöjen rannat eivät kuulu nyt laadittavaan yleiskaava-alueeseen. Vesistöjen osalta on voimassa Hämeenkyrön keskustan osayleiskaava. Muiden aluevarausten osalta osayleiskaavoituksessa huomioidaan seutukaavan, keskustan yleiskaavan, ympäristövaikutusten arviointiselostuksen, pohjavesi- ja muiden selvitysten lisäksi toteutunut maankäyttö ja maankäytön tarpeet.

3.2 Osallistumis- ja arviointisuunnitelman antamat tavoitteet

Yleiskaavalla on tarkoitus ohjata alueen maa-ainesten ottoa ja sovittaa yhteen maa-ainesten oton, asutuksen, kulttuurin, virkistyskäytön, maiseman ja luonnon eri tarpeet. Yleiskaavan erityistavoitteena on lisäksi selvittää toimintojen tarvitsemat liikenneyhteydet.

Valtakunnallisesti merkittävänä ylimaakunnallisina alueidenkäytön erityistavoitteina pidetään Natura 2000 luontokohdealueen, valtakunnallisesti arvokkaan harjumuodostuman ja vedenhankinnan kannalta tärkeän pohjavesialueen arvojen turvaamista. Osayleiskaava-alueella säilytetään myös muut arvokkaat ympäristöt koskemattomina maa-ainesten otolta, asutukselta ja muulta ympäristöä muuttavalta toiminnalta.

Valtakunnalliset erityistavoitteet tullaan ottamaan korostetusti huomioon kaavoituksessa.

Valtuustoaloitteessa on pidetty tärkeänä maa-ainesten lupa-asioiden helpottamista. Aloitteen mukaan tulisi yleiskaavassa (yleissuunnitelmassa) lisäksi huomioida mm. seuraavia seikkoja:

- alueen pohjavesien muodostuminen ja purkautuminen
- maisemanäkökohdat ennen ja jälkeen ottotoiminnan
- maanomistajien tasapuolinen kohtelu alueilla, joille ottotoiminta kohdistetaan
- harjuluonnon sekä siihen liittyvien retkeily- ja liikuntareittien säilyminen
- jo tapahtuneen maa-ainesoton jälkien korjaaminen
- turvalliset tiejärjestelyt
- maa-ainesten riittävyys myös tuleville sukupolville.

Saatujen lausuntojen perusteella on viranomaisten taholta pidetty tärkeänä riittävän osallistumisen ja maanomistajien valitusmahdollisuuksien turvaaminen tilanteissa, joissa alueille kohdistuu erilaisia tavoitteita.

Yleiskaavassa pyritään huomioimaan edellä mainitut tavoitteet.

3.3 Prosessin aikana syntyneet tavoitteet

Maa-ainesten ottoa ja muuta alueidenkäyttöä ohjataan siten, että pohjaveden pilaantumisriskiä ei muodostu. Suunnitellun vedenottamon käytettävyyttä turvataan kaavallisin keinoin.

Maa-ainesten ottamista ohjataan, niin etteivät merkittävät maisema-, luonto- ja historialliset arvot, kuten esimerkiksi muinaisrannat ja vanhat metsät tuhoudu. Erityisesti pyritään jättämään arvokas harjuluonto ja siihen liittyvä retkeily- ja liikuntareitistö maa-ainesoton ulkopuolelle. Uhanalaisten lintujen (kehrääjän ja kangaskiurun) pesintäalueilla rajoitetaan maa-ainesten ottoa.

Kaavaratkaisulla turvataan joustavat ja turvalliset tie- ja liikennejärjestelyt henkilöliikenteelle ja raskaalle ajoneuvoliikenteelle. Erityisesti tutkitaan mahdollisuuksia pääkokoojana toimineen Vesajärventien liikenteen vähentämiseksi. Vesajärventien ja valtatie 3:n nykyinen liittymä ei ole liikenneturvallisuuden osalta riittävän turvallinen. Osayleiskaavassa selvitetään mahdollisuutta liittymän parantamiseksi.

Kaava-aluetta on laajennettu valmisteluvaiheen aikana Vaiviantien eteläpuolelle jätteenkäsittely- ja kompostointilaitoksen sekä moottoriurheilulajien harjoitteluratahankkeiden johdosta. Tiedossa olevien aluevarausten lisäksi kaavassa selvitetään mahdollisuutta laajemmillekin liiketoiminta-alueille. Vaiviantien ja valtatie 3 liittymän länsipuolella sijaitsevan alueen soveltumista teollisuus-, liike- ja palvelurakentamiseen selvitetään myös.

3.4 Viranomaisten tarkentuneet tavoitteet

Museovirasto: Hämeenkan kaantie

Tien ominaispiirteet tulee säilyttää asianmukaisella kaavamerkinnällä ja -määräyksellä.

Ympäristöministeriö: Harjunsuojelualue

Harjunsuojelualueen suojelurajauksen ja ottamisalueen väliin tulee jättää noin 20 metrin suojavyöhyke.

Pirkanmaan ympäristökeskus

Maisemakuvallisesti arvokkaan Ulvaanharjun pääselänne tulee säilyttää katkeamattomana.

4 VAIHTOEHDOT

4.1 Ulvaanharjun itäosan maa-ainesten ottoalueiden ympäristönvaikutusten arviointiselostuksen vaihtoehdot

Alueelta on valmistunut Ulvaanharjun itäosan maa-ainesten ottoalueiden ympäristönvaikutusten arviointiselostus (YVA) vuonna 2001. YVA:ssa on selvitetty ja arvioitu Ulvaanharjun itäosan maa-ainesten oton ja paikan päällä tapahtuvan jalostuksen eri vaihtoehtojen ympäristövaikutukset. YVA:n alue on rajattu niin että se kattaa alueen nykyiset ja entiset lupahankkeiden tarkoittamat maa-ainestenalueet.

YVA:ssa arvioidut vaihtoehdot:

- *0 -vaihtoehdossa* alueella ei tästä eteenpäin tehdä mitään maa-aineksenottoon liittyvää. Maa-ainestenotto lopetetaan ja ainoastaan voimassa olevat toimitussopimukset hoidetaan loppuun. Maa-ainestenottoon liittyvissä velvoitteista huolehditaan.
- *1 -vaihtoehdossa* maa-ainestenottoa jatketaan yleisesti vallitsevan käytännön ja lupaehtojen mukaisesti sekä myös paikalliset olosuhteet ja rajoitukset huomioiden. Toiminnan toteutustapa on sellainen, mitä nykyisin yleisesti maa-ainestenottosuunnitelmassa esitetään ja lupaehtoisissa edellytetään. Uusia ottolupia voidaan YVA:n vaikutusalueen piirissä hakea sekä nykyisille että uusille ottoalueille.
- *2 -vaihtoehdossa* maa-aineksia otetaan niin laajalti ja niin paljon, kuin se ottotoiminnan aluerajauksen puitteissa on mahdollista. Vallitsevasta otto- ja lupakäytännöstä poikkeamisen vaikutuksia ehkäistään erityistoimenpitein. Vaihtoehto 2 mukaisen toiminnan lähtökohtana on se, että hankkeesta saatava hyöty maksimoidaan ja ottoalueet muotoillaan ja jälkirakennetaan kokonaan uudelleen ja mahdollisesti kokonaan eri käyttötarkoitukseen kuin mikä niillä tällä hetkellä on.

Vaihtoehtojen vertailu ja toteuttamiskelpoisuus

TAVOITTEET	VAIHTOEHTOJEN EDULLISUUS JÄRJESTYS
Luonnonympäristön ja maisemakuvan säilyttäminen	0-, 1-, 2- vaihtoehto
Pirkanmaan yhdyskuntien rakennusmateriaalitarpeiden täyttäminen	2-, 1-, 0- vaihtoehto
Edellisten tavoitteiden huomioiminen painottaen kuitenkin uhanalaisten lajien suojelamista	1-, 0-, 2 -vaihtoehto
Alueen pohjavesien laadun sekä vesimäärän turvaaminen	0-, 1-, 2- vaihtoehto
Edellisen tavoitteen huomioiminen painottaen sitä yhdyskuntien materiaaltarpeiden täyttämällä	1-, 0-, 2- vaihtoehto
Nykyisten maisemakuvan ja kulttuurihistoriallisten kohteiden säilyminen	0-, 1-, 2- vaihtoehto
Edellisen tavoitteen huomioiminen painottaen sitä yhdyskuntien materiaaltarpeiden täyttämällä	1-, 0-, 2- vaihtoehto

Nollavaihtoehto on sellaisenaan toteuttamiskelpoinen, mutta toimittaessa sen mukaisesti suuntautuu vastaavanlainen maa-ainesotto jollekin toiselle lähiseudun samantyyppiselle alueelle. Nykyinen maisemakuva jäisi monine ottoalueineen maisemoituna edustamaan alueen luontoarvoja ja useimpia alueen käyttötarkoituksia.

Vaihtoehdolla 1 voitaisiin nollavaihtoehtoa paremmin toteuttaa sekä hankkeen yhteiskunnalliset että toiminnalliset liiketaloudelliset tarpeet. Kaikkiaan maa-ainesten ottotoimintaa tulisi suunnitella enemmän ja ottaa huomioon useampia ympäristövaikutuksia. Myös toiminnan harjoittajien yhteistyölle olisi suurempaa tarvetta. Oikealle tavoin vaihtoehdon 1 yhteydessä toteutettuna nämä seikat minimoisivat haitat ja olisivat joissain tapauksissa epäilemättä eduksikin sekä toiminnan harjoittajille, lähiseudun asukkaille että Ulvaanharjun luonnon- ja kulttuuriympäristölle.

Vaihtoehto 2 olisi toteuttamiskelpoinen vain sillä edellytyksellä, että kaikki osapuolet toteuttavat kaivostoimintaan verrattavaa ajattelutapaa, jossa maankamaraan raaka-ainevarat hyödynnetään maksimaalisesti ja samalla yhteisesti hyväksytään kohtuulliset toiminnasta aiheutuvat haitat, jotka tietenkin pyritään kaikilla tahoilla minimoimaan. Elinkeinoin ja seudun taloudelliseen hyvinvointiin olisi vaihtoehto 2:lla suurimmat myönteiset vaikutukset.

4.2

Osayleiskaavan lähtökohdaksi valittu vaihtoehto

Suunnittelualueen maankäytöstä ei ole laadittu erillisiä vaihtoehtotarkasteluja. Perustelut alueen maa-ainesoton laajuudelle on harkittu YVA:n pohjalta. Nykyisten ottoalueiden ja vireillä olevien lupahakemusten perusteella voidaan päätellä maa-ainesten oton pysyvän nykyisen laajuusena. Osayleiskaavatyön lähtökohdaksi on valittu YVA:n mukaisen vaihtoehdon numero yksi. Osayleiskaavassa maa-ainesten ottotoiminta on keskitetty alueille, joilla ei ole luonto-, kulttuuri- tai virkistysarvoja tai siellä on jo aikaisemmin ollut ottotoimintaa.

Osayleiskaava-alueella ei ole suurta lisäasutuksen tarvetta. Kaavaan on kuitenkin merkitty mahdollisia uusia asuinalueita, jotka keskittyvät lähinnä olemassa olevien rakennusten ja kyläkeskuksien läheisyyteen niille alueille, minne asutus luonnostaankin muodostuisi. Uusien asuinalueiden pienialaisuudesta johtuen ei ole esitetty erityisiä vaihtoehtoja.

Teollisuuden, palveluiden ja hallinnon tarpeisiin esitetyt alueet Vaiviantien eteläpuolella ja valtatie 3 liittymän läheisyydessä on suunniteltu tiedossa olevien hankkeiden pohjalta yhdessä Hämeenkyrön kunnan kaavoitusarkkitehdin kanssa.

Liikenteen osalta liittymisessä 3-tielle käytetään lähtökohtana tielaitoksen yleissuunnitelmaa. Vaiviantien parantamisesta ja uudesta linjauksesta on syntynyt kaksi vaihtoehtoa, jotka molemmat on esitetty osayleiskaavaluonnoksessa. Toisessa vaihtoehdossa Vesajärventiestä on tehty alueen pääväylä Vesajärven suunnan ja valtatie 3:n välille. Toisessa vaihtoehdossa Vaiviantie toimii alueen pääväylänä. Maankäytön kokonaissuunnittelun ja Vesajärventien ympäristön asutuksen näkökulmasta pääväylä on perusteltua esittää Vaiviantielle Järvenkyläntien sijasta.

5 YLEISKAAVA JA SEN PERUSTELUT

5.1 Yleiskaavan rakenne ja perusteet

Maa-ainesten ottotoimintaa on osoitettu nykyisille maa-ainesten ottoalueille sekä vedenottamon pohjaveden muodostumisalueen ulkopuolella muutamille uusille alueille lähinnä nykyisten ottoalueiden yhteyteen. Nykyisten maa-ainesten ottoalueiden toiminta ei ole aiheuttanut merkittävää pohjaveden pilaantumisriskiä eikä muodostumisen määrän vähenemistä. Maa-ainesten oton loputtua alueet kunnostetaan POSKI -hankkeen mukaisesti. Maa-ainesten oton sallivat merkinnät sijoitettiin alueille, joilla ei ole ympäristö-, maisema-, kulttuuri- tai virkistysarvoja. Yleiskaavassa esitetään kaavamerkinnät, joilla turvataan pohjavesien laatu vedenottamon käytön turvaamiseksi.

Maa-ainesten ottoalueiden sekä suunnittelualueen itäosien välillä kulkevaa Vaiviantietä on mahdollista parantaa merkittävästi palvelemaan maa-ainesten kuljetusliikennettä. Hämeen tiepiiriin valtatie 3:n parantamissuunnitelman (2007) mukaan Vesajärventien liittymän tullaan siirtämään Vaiviantien liittymän kohdalle.

Kaavalla osoitetaan joitain uusia rakennuspaikkoja, mitkä sijaitsevat olemassa olevan rakennuskannan ja kyläkeskuksien läheisyydessä, näin tukien asutuskeskittymien elinvoimaisuutta.

Vaiviantien eteläpuolelle on esitetty EA -varaus nykyistä ampumarata-alueita, EJ -aluevaraus ylijäämämaiden yms. vastaanottopaikkaa ja kompostointialueita varten sekä T-aluevaraus teollisuuden laajenemisalueita varten. Kakkurilammen eteläpuolelle on merkitty M/et -maa- ja metsätalousalue/yhdyskuntateknisen huollon alue entisen kaatopaikan kohdalle.

Valtatie 3:n risteysalueen viereen on esitetty uusi aluevaraus palveluita varten.

Osayleiskaava-alueen merkittävät maisema-, luonto- ja historialliset arvot turvataan asianomaisilla kaavamerkinnoilla. Samoin virkistysalueita ja -reittejä vahvistetaan osoittamalla kaavassa ohjeellisia ulkoilureittejä.

5.2 Mitoitus

5.2.1 Maa-ainestenotto

Ulvaanharjun itäosassa kokonaisuudessaan on maa-ainesten otolle soveliaista maaperää noin 644 ha. Kun kokonaisalasta poistetaan asuin- lentokenttä-, ampumarata-, vedenotto-, vedenottamon pohjaveden muodostumis- ja ympäristöllisesti arvokkaat alueet, joilla maa-ainestenottoa ei voida sallia sekä reunakiinteistöjen maa-ainesten otolle soveltumattomat alueet, maa-ainesten ottoon soveliaaksi pinta-alaksi tulee noin 239 ha.

Lopullisten maa-ainesten ottoalueiden pinta-alaan vaikuttavat lisäksi teiden suoja-alueet, asutuksen ja leirikeskuksen läheisyys, lähteiden ja muiden arvokkaiden luontokohteiden lähiympäristöt, ranta-alueet, maisemallisesti arvokas Ulvaanharjun pääselänne, Pirkan hiihdon reitti ja suunnitteluperusteet sekä maa-aineksen määrä, laatu ja aikaisemmat otot. Maa-ainesten ottoalueiksi yleiskaavassa esitetyt EO -alueet ovat pinta-alaltaan noin 96 ha.

Maa-ainesten ottoalueiden jakautumista kiinteistöittäin ja maanomistajittain on tarkasteltu liitteessä 19.

5.3 Kaavan kuvaus toimialoittain

5.3.1 Asutus

AP -alueet

AP -merkinnällä on osoitettu nykyiset asutusalueet.

Alue on varattu 1-2 asuntoisten pientalojen ja loma-asuntojen rakentamiseen. Rakennuspaikan rakennusten yhteenlaskettu kerrosala saa olla enintään 300 m²; asuinrakennusten enintään 220 k-m² ja asumista palvelevien talousrakennusten enintään 80 k-m². Rakennuspaikan pinta-alan tulee olla vähintään 3000 m².

AM -alueet

AM -merkinnällä on osoitettu nykyiset maa- ja metsätilojen talouskeskukset. Merkinnällä halutaan turvata talouskeskusten elinkeinon harjoittamisen jatkuvuus.

Alueella sallitaan maatilan talous- ja tuotantorakennusten ja pääasiallisen asuinrakennuksen lisäksi toinen enintään 120 m² suuruinen asuinrakennus sekä tämän asuinrakennuksen käyttöön talousrakennuksia. Talousrakennuksiin laskettavan saunarakennuksen kerrosala saa olla enintään 25 m².

5.3.2 Palvelut

P -alue

P -merkinnällä on osoitettu palvelujen ja hallinnon alueet. Tulevaisuudessa Järvenkylän seudun asutus tulee kasvamaan ja tarvetta kaupallisille tai hallinnollisille rakennuksille saattaa tulla. Luontevana paikkana palvelun ja hallinnon alueille on hyvien kulkuyhteyksien varrella Vesajärventien alkupäässä.

5.3.3 Teollisuus

T -alue

Kaavassa on varattu teollisuus- ja varastoalue Vaiviantien eteläpuolelle. Alueen toteuttaminen edellyttää asemakaavaa. Alueella voidaan ympäristöluvalla sallia myös sellaisia teollisia ja muita niihin rinnastettavia ympäristöhäiriötä tuottavia toimintoja. Alueen jatkosuunnittelussa ja kaavoituksessa tulee ottaa huomioon hulevesien käsittely.

Alueelle on suunnitteilla ylijäämämaiden yms. vastaanottopaikka ja kompostointialueita sekä lisäteollisuudelle ja muulle ympäristöhäiriötä jonkin verran aiheuttaville toiminnoille laajenemisalueita.

5.3.4 Maa- ja metsätalous

M -alue

M -merkinnällä on osoitettu maa- ja metsätalousvaltaiset alueet. Alueella sallitaan maa- ja metsätalouteen liittyvä rakentaminen. Metsät tulisi hoitaa ulkoilukäyttö huomioon ottaen ja välttää laajoja yhtenäisiä avohakkuita maisemallisesti aroilla reunavyöhykkeillä tai ulkoilureittien varsilla.

M-1 -alue

Maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla sallitaan maa- ja metsätalouteen liittyvä rakentaminen sekä pysyvän asutuksen muodostaminen haja-asutuksena. Näille alueille pyritään keskittämään mahdolliset tulevat kyläkeskittymien laajenemiset. Keskittämisellä saadaan helposti aikaan toimiva yhdyskuntateknikka sekä luonto- ja maisema-arvot jäävät rakentamisen ulkopuolelle. Rakennuspaikan pinta-alan on oltava vähintään 5000 m². Metsät tulisi hoitaa ulkoilukäyttö huomioon ottaen ja välttää laajoja yhtenäisiä avohakkuita maisemallisesti aroilla reunavyöhykkeillä tai ulkoilureittien varsilla.

MT -alue

Maatalousalue, jolla sallitaan maa- ja metsätalouteen liittyvä rakentaminen sekä haja-asutusluonteinen rakentaminen erikseen rajatuilla as-alueilla. As-alueet on sijoitettu olemassa olevan asutuksen viereisille alueille, jonne asutus luontevastikin leviäisi. Muuten MT -merkinnällä on haluttu turvata paikallisen maatalouselinkeinon harjoittamisen jatkuvuus. Rakennuspaikan pinta-alan on oltava vähintään 3000 m². Pellot ja muut avoimet alueet tulee

säilyttää pääosin rakentamattomina. Maatalouteen liittyvät talousrakennukset tulee sijoittaa siten, että rakennukset eivät sulje avoimia näkymiä.

MY -alue

Maa- ja metsätalousvaltainen alue, jolla on erityisiä ympäristöarvoja, mitkä tulee ottaa huomioon metsäsuunnitelmassa ja -hoidossa. Alueella on luonnonsuojelu- tai metsälainsäädännön kohdesuojelusäännösten mukaisia merkittäviä vanhoja metsiä ja elinympäristökokonaisuuksia. Alueella ei saa suorittaa maisemaa muuttavia toimenpiteitä (maanrakennustöitä, puiden kaatamista) ilman MRL 128 §:ssä tarkoitettua lupaa (toimenpiderajoitus). Alueelle ei saa sijoittaa rakentamista, lukuun ottamatta maa- ja metsätalouteen liittyviä rakennuksia. Alueen olemassa olevien rakennusten korjaaminen ja vähäinen laajentaminen sallitaan.

5.3.5

Luonnonympäristö

W -alue

Kakkurilammen vesialue on merkitty W-merkinnällä.

pv-1 -alue

Pv-1 -merkinnällä on osoitettu Ulvaanharjun I-luokan pohjavesialue.

pv-2 -alue

Ulvaanharjun II-luokan pohjavesialue on osoitettu pv-2 -merkinnällä.

nat -alue

Ulvaanharjun lakiosa kuuluu valtakunnalliseen Natura 2000 -verkostoon. Samoin kaava-alueella sama alue on merkitty harjujen suojeluohjelmaan. Ohjelmilla pyritään säilyttämään harjun luonnontila ja maisemakuva muuttumattomana sekä turvata luontodirektiivissä mainittujen luontotyyppien ja lajien elinympäristöjen suojelu. Alueella suojelu toteutetaan luonnonsuojelulailla ja maa-aineslailla sekä maa-ainasetuksella.

luo-1 -alueet

Luo-1 -merkinnällä on osoitettu lähdealueet. Luonnontilaiset lähteet ovat vesilaillo suojeltuja luontotyyppisiä. Vesilain 1 luvun 17a §:n mukaan luonnontilaisia lähteitä tai lähteikköjä ei saa muuttaa niin, että sen säilyminen luonnontilaisena vaarantuu. Metsälain mukaan lähteiden lähiympäristöt on säästettävä hakkuilta (metsälaki 10 §). Lähteiden välittömään ympäristöön ei ole osoitettu maa-ainesten ottoalueita tai muita arvoja heikentävää toimintaa.

luo-2 -kohdemerkintä ja alueet

Luo-2 -alueilla tulee ottaa huomioon liito-orava, joka on luontodirektiivin liitteessä IV (a) tarkoitettu eläinlaji. Liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on luonnonsuojelulain 49 § 1. momentin nojalla kielletty. Alueet tulee säilyttää liito-oravalle elinkelpoisina ympäristöinä. Alueiden puusto tulee säilyttää tai hoitaa sitä niin, että liito-oravan pesäpuut ja niitä suojaavat puut sekä liikkumisen ja ravinnon hankkimisen kannalta riittävä puusto säilytetään. (LIITE 9 JA 10) Kaavaan on merkitty viheryhteystarpeena selvimmät liito-oravan käyttämät liikkumisreitit, joilla tulee säilyttää liito-oravan tarvitsemia kulkuyhteyksiä var-ten vähintään 30 metriä leveä puustoinen kaista.

luo-3 -alueet

Luo-3 -merkinnällä on osoitettu kangaskiurun ja kehrääjän elinpiirit. Elinolosuhteiden turvaamiseksi alueilla, joilla on havaittu kyseisten lintujen reviirejä ja niillä harjoitetaan tai tullaan harjoittamaan maa-ainesten ottoa, luonnon pintamaan poistoa ei saa suorittaa ajalla 15.4.-31.7. lintujen soidin- ja pesimisaikana.

luo-4 -alue

Luo-4 -merkinnällä on osoitettu hyvin harvinaisen hoikkaorakkaan esiintymisalue. (LIITE 11)

ge -alue

Alueen kaakkoisosassa sijaitsee valtakunnallisesti arvokas geologinen moreenimuodostuma, mikä on osoitettu ge -merkinnällä.

har -alue

Arvokas maisema- ja harjualue on osoitettu har -merkinnällä. Merkintä sisältää harjualueiden maisemaselvitysalueet (Tampereen seutukaavaliitto 1983) ja pirkanmaan harjuuontoselvityksen alueet (Tampereen seutukaavaliiton julkaisu B 173/1990). Rajatulla alueella maa-ainesten ottamisesta saattaa aiheutua maa-aineslain 3.1 §:n mukaisia seurauksia.

5.3.6 Kulttuuriympäristö

Kulttuurihistoriallisesti merkittävä tie

Suunnittelualueen halki kulkevan Hämeenkancaantien maisemalliset ja historialliset ominaispiirteet tulee säilyttää. Tien linjaa, sen rakenteita tai päällysteitä sekä lähiympäristöä koskevista suunnitelmista ja toimenpiteistä tulee neuvotella museoviranomaisten kanssa.

Muinaismuistolain rauhoittama kiinteä muinaisjäänös (SM)

SM -merkinnöillä on osoitettu viisi 2. luokan kiinteää muinaisjäänöstä, jotka Pirkanmaan maakuntamuseo totesi tekemässään arkeologisessa inventoinnissa. Kiinteä muinaisjäänös ja sen suoja-alue ovat muinaismuistolailla rauhoitettuja (1 § 2 mom, 4 §). Alueen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen ja muu siihen kajoaminen on kielletty. Muinaisjäänöksen laajuus tulee selvittää Museovirastosta tai Pirkanmaan maakuntamuseosta. Lisäksi aluetta ja sen lähiympäristöä koskevat maankäyttösuunnitelmat tulee lähettää maakuntamuseoon tai Museovirastoon lausuntoa varten.

5.3.7 Virkistys

Ulkoilureitti

Alueen halki on ohjeellisesti merkitty maakunnallisestikin merkittävä ulkoilureitti. Reitin nykyistä linjausta muutettiin lentokentän alueella etelämmäksi, jotta se olisi mahdollisimman toteutuskelpoinen, turvallinen ja laadukas. Ulkoilureitillä järjestetään vuosittain merkittävä Pirkan Hiihto -tapahtuma. Kaavalla tullaan vahvistamaan ulkoilureitin säilymistä alueen tärkeänä virkistysreitinä.

5.3.8 Liikenne

Vaivantietä voi tarvittaessa parantaa merkittävästi niin, että siitä syntyy pääreitti maa-ainesottoalueiden ja suunnittelualueen länsiosien välille, jolloin Vesajärventie rauhoittuisi. Kaavaan on merkitty valtatie kolme, yhdys- ja pääsytiety sekä liittymät, kevyenliikenteen alikulku ja eritasoristeys.

LM -alue

LM -merkinnällä on osoitettu tieliikenteen alue, mikä sijoittuu valtatie 3:n ympärille.

LL -alue

Alueen keskellä sijaitsevan lentokentän alue on osoitettu LL -merkinnällä. Alueelle saa rakentaa lentoliikenteen edellyttämiä liikennealueita ja lentoliikennettä palvelevia rakennuksia ja rakenteita. Kentän käytössä on huolehdittava, ettei läheisillä asuinalueilla Valtioneuvoston päätöksen mukainen päiväaikainen melutason ohjearvo 55 dB ylity, eikä alueella käsiteltävät aineet aiheuta pohjavesien pilaantumisvaaraa. Alueen ja sen ympäristön käyttöä suunniteltaessa on otettava huomioon, että alueella ja sen vaikutusalueella liikkuminen on rajoitettua.

Lentoliikenteen vaikutusalue

Merkinnällä on osoitettu lentoliikenteen edellyttämät suoja-alueet. Alueelle ei saa sijoittaa rakentamista lukuun ottamatta lentoliikenteen edellyttämiä rakenteita tai rakennelmia. Puiden korkeutta tulisi rajoittaa lentoliikenteen turvallisuusnäkökohtien vuoksi. Maa-ainesten otto tulisi järjestää lentoliikenteen turvallisuusnäkökohdat huomioiden.

5.3.9 Yhdyskuntatekniikka ja energiahuolto

ET/pv -alueet

ET/pv -merkinnällä on osoitettu yhdyskuntateknisen huollon alueet. Näitä alueita tässä tapauksessa on vedenottamon alueet Vesajärventie pohjoispuolella sekä tuleva vedenottoalue Mustanjärventien varressa.

EJ -alueet

EJ -merkinnällä on merkitty jätteenkäsittelyalueet Vaiviantien eteläpuolella. Alueilla toimii kuitupuristekaatoa paikka ja jätteenkäsittelylaitos.

EA -alue

EA -merkintä osoittaa ampumarata-alueen ja sen suoja-alueen.

/et -alue

Kakkurilammen eteläpuolella sijaitsevan entisen kaatoa paikan alue on merkitty M/et -merkinnällä, mikä tulee ottaa huomioon alueen käytössä.

pv/s -alue

Vedenottamoalueen ympärille on osoitettu pv/s -merkinnällä vedenottamon pohjaveden muodostumisalue. Pohjaveden muodostumisalueella tulee turvata vedenottamon turvallinen ja pysyvä käyttö.

5.3.10 Maa-ainesten otto

EO/5 -alueet

EO -merkinnällä osoitetaan alueet, joilla sallitaan maa-ainesten ottaminen. Kauttaviivan oikealla puolella oleva luku merkitsee pohjaveden pinnan yläpuolelle jätettävän suojakerroksen paksuuden metreinä. Tuleva maa-ainesten otto on pyritty sijoittamaan sellaisille alueille, joilla on jo ottotoimintaa ja joilla ei ole pohjavesi-, luonto-, maisema- tai kulttuuriarvoja. Maa-ainesten ottaminen edellyttää maa-aineslain mukaista lupaa, johon tulee liittää mm. riittävä selvitys maa-aineksen laadusta ja pohjaveden korkeuksista ja virtaussuunnista.

Ottotoiminnan jälkeen luiskat on loivennettava vähintään kaltevuuteen 1:3, pintamaakerros palautetaan ja alue on metsitettävä sekametsälle, mikäli luontaista taimettumista ei tapahdu. Maisemoinnissa on otettava huomioon mahdollisen uhanalaisen lajiston säilyminen. Pintamaan poisto tulee suorittaa ennen lintujen pesimäkauden (15.4.-31.7.) alkua tai sen päätyttyä.

Suunnittelusuositus:

Soranotto tulee suunnitella vaiheittain eteneväksi ja kukin ottoalue tulee maisemoida oton edistymisen mukaan.

6 VAIKUTUSTEN ARVIOINTI

6.1 Kaavan vaikutukset

Kaavan vaikutukset muodostuvat niistä kaavan mukaisista toimenpiteistä, jotka jollain tavalla muuttavat ympäristöä. Vaikutukset voivat kohdistua rakennettuun ympäristöön, luonnonympäristöön tai luonnonvaroihin. Rakennetussa ympäristössä merkittävimpiä ovat vaikutukset ihmisen elinolosuhteisiin ja keskinäisiin suhteisiin, liikenteeseen, maisemaan ja kulttuuriperintöön.

Luonnonympäristössä vaikutukset voivat näkyä lähinnä luonnonympäristön muuttumisena, vesistöjen tilassa, ilmanlaadussa, kasvillisuuden, eläimistön ja hyönteisten elinolosuhteiden muutoksissa ja suojelualueiden kohdalla.

Kaavan kokonaisvaikutukset saattavat lisäksi ulottua pohjavesiin, maa-, kiviaines- ja metsävaroihin, sekä riistaan ja marja- ja sienivaroihin.

Ulvaanharjun osayleiskaavan vaikutukset aiheutuvat seuraavista seikoista:

- asuin- ja muu talonrakentaminen sekä infran rakentaminen sekä

- asuminen, liike- ja yritystoiminta, maatalous, lentoliikenne ja muu moottoriurheilu sekä maa-ainesten otto.

6.2 Vaikutukset maankäyttöön ja ympäristöön

Vaiviantien ympäristö

Yleiskaavan merkittäviä uusia aluevarauksia on esitetty lähinnä Vaiviantien eteläpuolelle T-teollisuus- ja varastoalueena sekä valtatie 3:n (VT 3) risteyksen yhteyteen P-palvelujen ja hallinnon alueena.

T-alueen länsiosassa toimii Hämeen Hyötymateriaalit Oy, joka on saanut ympäristöluvan sekä jätteenkäsittelylaitokselle että kompostointilaitokselle. Luvat käsittävät erilaisten jättemateriaalien vastaanoton ja käsittelyn. Lupamenettelyn yhteydessä luvan hakija on selvittänyt hankkeen ympäristövaikutukset riittävässä laajuudessa. Yleiskaavassa todetaan tilanne, mutta kyseisen hankkeen osalta ei kaava tuo muutosta hankkeen sisältöön.

Hyötyjätelaitoksen itäpuolelle T-alueelle on ollut suunnitteilla mm. moottoriurheilulajien harjoittelurata. Moottoriurheilukeskus edellyttää ympäristölupaa, jossa alueen vaikutukset selvitetään. Luvan myöntämisen ehtona on, että hankkeesta ei aiheudu merkittävää ympäristöhaittaa. Lupaa käsitellessään viranomainen tulee ottamaan huomioon paitsi moottoriurheilun alueen myös jätteenkäsittely- että kompostointilaitoksen kokonaisvaikutukset ympäristöön.

Vaiviantien teollisuusalueelle on hakeutunut yrityksiä, jotka hyötyvät vanhastaan voimakkaasti muuttuneesta ympäristöstä, alueen syrjäisestä sijainnista ja valtatie 3:n läheisyydestä. Yritysten rakentamistoiminta tulevat vastaisuudessaakin muuttamaan ympäristöä. Muutos ei kuitenkaan ole erityisen haitallinen, koska ympäristön tila on jo vanhastaan ollut huono. Vaiviantien ympäristö tulee sekä mahdollisen tien parantamisen että uusien toimintojen johdosta muuttumaan. Muutokset voivat olla positiivisia, mikäli hankkeet toteutetaan hyvällä maulla ja laadukkaasti. Tien parantamisesta johtuva alueen uusi läpiajoliikenne ja alueelta muodostuva uusi liikenne tulevat nostamaan Vaiviantien liikennemäärää ja liikenteen ympäristövaikutuksia huomattavasti. Vaikutukset muodostuvat lähinnä lisääntyvästä melusta ja pakokaasupäästöistä sekä liikenteen joustavuuden ja turvallisuuden lisääntyvistä vaatimuksista. Nämä seikat tulisi ottaa tien suunnittelussa ennakkoon huomioon. Pohjaveden pilaantumisriskiä ei ole alueen sijainnista johtuen.

T-alueelle sijoittuvan toiminnan vaikutusten laatu ja määrä riippuvat kyseisen liiketoiminnan luonteesta. Koska toiminnan laatu ei tässä vaiheessa ole tiedossa, ei arvioinnin suorittamiseen ole perusteita. Sen sijaan voidaan arvioida alueen soveltuvuutta teollisuus- ja varasto-toimintaan. Valtatie 3:n läheisyys, pysyvän ja loma-asutuksen etäisyys aluevarauksesta ja hyvät ja turvalliset liikenneyhteydet seudullisiin väyliin puoltavat T-aluevarausta. Osoitetulla alueella teollisuuden ja varastoinnin haitalliset vaikutukset ympäristöön ovat selvästi pienemmät kuin alueella, joka ei näin hyvin sovellu ko. tarkoitukseen.

Liito-oravan elinpiiri tulee säilymään elinkelpoisena, sillä havaintoalueet on merkitty luo 2-merkinnällä, jolloin puustoa tulee säilyttää tai hoitaa niin, että liito-oravan pesäpuut ja niitä suojaavat puut sekä liikkumisen ja ravinnon hankkimisen kannalta riittävä puusto tulee säilyttää. Lisäksi havaintoalueet ja liikkumisreitit on kaavoitettu mahdollisuuksien mukaan maa- ja metsätalousvaltaisiksi alueiksi. Poikkeuksena on olemassa oleva ampumaradan alue, jolla liito-oravaa on tavattu nykyisestä toiminnasta huolimatta. Ilmakuvasta (sivu 34) näkyy liito-oravan elinpiiri T-alueen ympäristössä, jossa on havaintoalueet ja viheryhteydet merkitty kaavaan sekä niiden tarvitsemat suoja-alueet kaavoitettu maa- ja metsätalousalueeksi.

Kuva 16. Ilmakuva T-alueen sijoittumisesta maastoon.

Valtatie 3:n yhteyteen on Vaivantien pohjoispuolelle Vesajärventien varteen esitetty P - aluevaraus. Alueelle ei ole tiedossa hankesuunnitelmia. Epäilemättä alueelle sijoittuva toiminta pyrkii hyötymään valtatie 3:n läheisyydestä ja liikenteellisestä sijainnista. Hankkeiden liikenteelliset vaikutukset eivät aluevarausten sijainnista johtuen ole merkittäviä kaava-alueen muulle toiminnalle. Aluevaraukset tulevat pitkällä tähtäimellä vaikuttamaan lähinnä VT 3 liittymän toimivuuteen ja turvallisuuteen.

Lentokentän alue

Ulvaanharjun itäosassa sijaitsevan Kyröskosken lentokentän (EFHM) alue on osoitettu LL - merkinnällä. Kaavamääräysten mukaan kentän käytössä on huolehdittava, ettei läheisillä asuinalueilla Valtioneuvoston päätöksen mukainen päiväaikainen melutason ohjearvo 55 dB ylity.

Kyröskosken lentokentän lentoliikenteen vaikutusalueella aiheutuu lentoliikenteestä ympäristöön lähinnä meluvaikutuksia, joita ei voida pitää erityisen merkittävinä lentotoiminnan luonteen vuoksi. Lentokenttä on ilman lennonjohtoa, yleisilmailuperiaatteella toimiva ns. korpikenttä, josta liikennöivät harrastusluonteisesti lähinnä pienlentokoneet, moottorilentokoneet, moottoripurjehtijat, purjelentokoneet ja erilaiset harrasteilmailulaitteet. Lentotoiminnan vähäisen määrän ja harrastusluonteen vuoksi ei harjun pohjaveden pilaantumisriskiä voida pitää merkittävänä. Lentotoiminnan johdosta kiitotien jatkeille on määritelty suoja-alueet, jotka on tarkoitettu yhtä lailla ympäröivän asutuksen kuin lentoliikenteen itsensä turvaksi.

Maa-ainesten otto

Maa-ainesotto ei maankäytön osalta vaikuta alueen peltoviljelyyn eikä asuinalueisiin, sillä ottotoiminta tulee tapahtumaan metsäisillä M -alueilla. Maankäytöllisiä vaikutuksia metsätalouteen tulee jonkin verran. Suurin osa vaikutuksista on kuitenkin ajallisesti rajallisia, sillä jälkimaaisemoinnin yhteydessä ottoalueet yleisimmin palautetaan metsätalouskäyttöön.

Ottotoiminnalla saattaa olla jotain vaikutuksia alueen virkistys- ja ulkoilukäyttöön, sillä oma-toiminen liikkuminen ottoalueilla ei ole sallittua. Vapaasti liikuttavat alueet vähenevät väliaikaisesti siinä suhteessa kuin alueilla on ottotoimintaa. Pirkan Hiihdon reitti on linjattu kulkemaan lentokenttäalueen eteläpuolelta, jolloin maa-aineston vaikutukset ovat vähäiset.

Yleiskaavan ehkä merkittävin maankäytön ohjaus on maa-ainesten oton suunnittelu. Maa-ainesten ottoa rajoitetaan ja ohjataan vedenottamon pohjaveden muodostumisalueella ja läheteiden lähiympäristössä siten, että pohjaveden laatu ja määrä eivät nykyisestään muutu.

Liikenne

Vaikutukset liikenteeseen näkyvät liikennemäärissä sekä niistä aiheutuvina meluvaikutuksina ja onnettomuusriskeinä. Eräs merkittävä yleiskaavan positiivinen ohjaustavoite on Vesajärventien kautta kulkevan raskaan liikenteen ohjaaminen Vaiviantielle. Liikennemäärät tulevat kasvamaan Vaiviantielle ja kuormittavat VT 3 uutta liittymää. Liittymän siirto nykyisen liittymän sijainnista n. 0,5 km etelään parantaa liikenneturvallisuutta liittymässä.

Vaiviantien teollisuus- ja varastoaluetta ja VT 3 yhteydessä olevaa palvelujen ja hallinnon aluetta lukuun ottamatta yleiskaavassa ei ole esitetty merkittäviä uusia rakentamismahdollisuuksia, jotka lisäisivät alueen sisäistä liikennettä häiritsevästi. Uusien teollisuus-, varasto-, hallinto- ja palvelualueiden sijainnin ansiosta yleiskaavan liikenteen vaikutukset ovat hyvin hallittavissa eivätkä aiheuta merkittävää haittaa ympäristöön.

Maa-ainesoton kuljetusliikenteen aiheuttama melu ja onnettomuusriskit kohdistuvat nykyisin erityisesti Vesajärventien alueelle. Vaiviantien parantaminen ohjaa Vesajärventien liikenteen Vaiviantielle, jossa liikenteen vaikutukset ovat Vesajärventietä vähäisemmät lähinnä tien suoruuden ja asutuksen vähäisyyden vuoksi.

6.3

Maa-ainesten oton vaikutukset

Maa-ainesten ottoa koskevan tiedustelun yhteydessä on todettu, että alueen asukkaiden merkittävimmiksi koetut haittavaikutukset olivat pohjaveden pilaantumisvaara, maisemavauriot, melu- ja pölyhaitat, kuljetusliikenteeseen liittyvät onnettomuusriskit erityisesti Vesajärventielle, virkistyskäytön estyminen sekä haitalliset vaikutukset luonnonympäristöön.

Tulevalla maa-ainesten otolla on jonkin verran vaikutusta harjuaalueen nykyiseen virkistyskäyttöön, lähinnä retkeilyyn ulkoiluun, marjastukseen, sienestykseen, lintuharrastukseen sekä suunnistukselle.

Maa-ainesten oton ohjaaminen on yleiskaavassa suoritettu ottaen huomioon harjuaalueen monipuoliset virkistysmahdollisuudet, eikä yleiskaava siten heikennä merkittävästi harjun virkistyskapasiteettia. Pirkan hiihdon reitti on merkitty kaavaan sellaiselle paikalle, missä se voi parhaiten säilyä tulevaisuudessa ja näin turvata alueellisia virkistyskäyttömahdollisuuksia. Kaava-alue ei yleisesti ottaen ole riistaa suosivaa ympäristöä, eikä kaavan vaikutusta riistakantaan voida siten pitää merkittävänä. Ulvaanharjun laki- ja reunaosat eivät nykyisellään ole mitenkään erityisen tuottoisia marja- ja sienialueita, joten kaavan vaikutukset ovat tältä osin vähäisiä ja keskittyvät ainoastaan varsinaisille ottoalueille sekä kuljetusreittien varsille.

Maisema ja kulttuuriperintö

Ottoalueilla on yleensä merkittäviä paikallisia maisemavaikutuksia. Osa vaikutuksista on pysyviä, vaikka itse kaivualueiden kohdalla ajallinen ulottuvuus on vain toiminnan aikainen.

Maisemahaittoja voidaan käytännössä lieventää istutustoimin, ottotoiminnan ja maisemoinnin tarkoituksen mukaisella vaiheistuksella. Ottotoiminnassa tulisi huolehtia siitä, että kerralla on mahdollisimman vähän maanpintaa auki ja toisaalta siitä, että maisemointi etenee mahdollisimman hyvin oton tahdissa. Näinkään toimien ei maiseman pysyviä muutoksia voida merkittävästi lieventää. (LIITE 21)

Yleiskaavan mukaisella uudella maa-ainesten otolla ei ole erityisiä vaikutuksia. Hämeenkan-kaantiehen liittyvillä ottoalueilla maisemalliset arvot voidaan katsoa menetetyksi, sillä maa-ainesten otto on tien molemmin puolin ollut varsin laajaa, eikä myöskään tien nykyinen ulkoasu maa-ainesten ottoalueiden kohdalla enää lähimain vastaa Hämeenkan-kan historiallisen tien ulkoasua.

Pohjavesi

Ulvaanharjun pohjaveden laatu tunnetaan kohtuullisen hyvin. Minkäänlaisia maa-aineksen otosta johtuvia haittoja ei pohjavedessä ole ositettavissa. Jos haittoja ilmenisi, esiintyisivät ne ensimmäisinä pohjaveden purkaantumisalueilla, eli alueen lähteiden vesissä.

Vedenottamon ympärille ottamoalueen lisäksi on merkitty pohjaveden muodostumisalue, jonka alueella maa-ainesten otto ei ole sallittua. Jos ottoalueiden osuus nousee 10-30 prosenttiin pohjaveden koko muodostumisalueesta, laadullisia pohjavesimuutoksia alkaa vähitellen olla havaittavissa (M. Autola, 1999).

Oikealla tavoin veden tulosuuntaan sijoitettuna 1-2 hehtaarin laajuinen vedenottamon tai lähteen suoja-alue riittää takaamaan pohjaveden tarpeellisen viipymän, jolloin veden laatumuutokset jäävät olemattomiksi tai ovat riittävän vähäiset. Jos maa-ainesten otto etenee noin 200 metriä lähemmäksi Ulvaanharjun merkittävimpiä lähteitä, saattaa vaikutuksia ilmetä, jonka vuoksi lähdevesien laatua on syytä kaivutoiminnan kuluessa tarkkailla. Maa-ainesotosta aiheutuvia pohjavesivaikutuksia voidaan yleisesti estää huolehtimalla tarpeellisista suojakerrosten paksuuksista ja etäisyysvaatimuksista lähteistä ja vedenottamosta.

Uusi tutkittu vedenottoalue sijaitsee Mustaniemen lounaispuolella, josta tulevaisuudessa pumppattava pohjavesi sijaitsee alueella lähteisiin ja järviin purkautuvan orsivesikerroksen alapuolella tiiviin moreenikerroksen alapuolella. Kaavaan merkityt Ulvaanharjun lentokentän pohjois- ja itäpuoliset maa-ainesten ottoalueet sijaitsevat pääosin orsivesialueen päällä ja siten niiden mahdolliset vaikutukset kohdistuvat pääosin orsiveteen, sillä alueilla olevissa ottoalueiden havaintoputkissa havaitaan orsivesipinnan korkeutta, mikä määrittää alimman ottotason. Siten lentokentän pohjois- ja itäpuolisilla maa-ainesten ottoalueilla ei ole suoria vaikutuksia uuden vedenottoalueen pohjaveden laatuun tai määrään.

Yleiskaavan suunnittelussa on maa-ainesten ottoa koskevissa aluevarauksissa otettu huomioon ympäristöviranomaisten ohjeet, etäisyysvaatimukset ja vaatimukset suojakerrosten paksuuksista eikä niistä ole poikettu.

Vesistöt

Maa-ainesten otolla ei ole vaikutuksia lähialueiden pintavesien laatuun, koska minkään maa-ainesten ottoalueelta ei ole suoraa pintavaluntaa alueen vesistöihin. Voidaan myös arvioida, että ottoalueet eivät voi aiheuttaa sellaisia pohjaveden virtaussuuntien muutoksia, että niillä olisi vaikutusta lähijärvien vedenkertymään.

Vaikutukset suojelualueisiin

Maa-ainesten ottoalueilla ei ole mittavia vaikutuksia Ulvaanharjun itäosan lähialueiden luonnonsuojelualueisiin, koska ottotoiminnalle varatut alueet eivät suojelualueiden läheisyydessä.

Vaikutukset kasvillisuuteen ja luonnonympäristöön

Maa-ainesten oton suorat vaikutukset kasvillisuuteen ja luonnonympäristöön ovat lähinnä tilakohtaisia. Jos kasvilaji kasvuympäristönsä perusteellisen muutoksen seurauksena häviää joltakin alueelta, on vaikutuksen kesto käytännössä pysyvä. Myös erityisen suurilla liikenne- ja pölypäästöillä voi paikallisesti olla vaikutusta joidenkin kasvilajien esiintymiseen alueella, jossa tapauksessa vaikutusten ajallinen ulottuvuus olisi toiminnan aikainen. Pohjaveden laatua tai virtaussuhteita muuttavat toimenpiteet tai onnettomuudet saattavat aiheuttaa välillisiä vaikutuksia kasvillisuuteen ja luonnonympäristöön, esimerkiksi lähdealueen kasvillisuus kärsii lähteen antoisuuden muuttuessa.

Suunnittelualueella on kuusi merkittävää vesi- ja metsälain mukaan suojeltavaa lähdettä. Näiden läheisyydessä maa-ainesten ottoa on kaavassa ohjattu siten, ettei näiden lähdealueiden luonnontilaisuus vaarannu ottotoiminnan johdosta.

Vaikutukset linnustoon ja hyönteisiin

Vaikutukset lintulajistoon kohdistuisivat ennen kaikkea kaivualueille ja kuljetusreiteille. Vaikutukset riippuvat lähinnä siitä, häviäisivätkö lintujen reviirialueet ja siitä, löytäisivätkö lajit itselleen uuden reviirit joko lähialueilta tai jopa jälkihoidetuilta ottoalueilta. Ympäristökeskuksen näkemyksen mukaan kangaskiurun ja kehrääjän sekä muiden lajien (hyönteiset ja kasvit) elinolosuhteet alueella voidaan turvata, mikäli alueen pintamaiden poisto tapahtuu lintujen soidin- ja pesimäajan (15.4.-31.7.) ulkopuolelle.

Vaikutukset hyönteislajistoon jäävät vähäisiksi ja ne ovat lähinnä ottotoiminnan aikaisia.

7 YLEISKAAVAN OIKEUSVAIKUTUKSET

Osayleiskaava on laadittu maankäyttö- ja rakennuslain tarkoittamaksi oikeusvaikutteiseksi konainsyleiskaavaksi.

Ulvaanharjun osayleiskaava on ohjeena laadittaessa asemakaavaa sekä ryhdyttäessä muutoin toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi (MRL 42.1 §). Osayleiskaavalla poistetaan keskustaajaman yleiskaavan 2010 ohjaava vaikutus. Yleiskaava ei ole voimassa asemakaava-alueella muuten kuin 1 mom. tarkoitetun asemakaavan muuttamista koskevan vaikutuksen osalta (MRL 42.3 §). Osayleiskaavan keskeiset periaatteet tulee ottaa huomioon asemakaavaa laadittaessa tai muutettaessa.

8 TOTEUTTAMINEN

Kaavoitustyö on aloitettu vuonna 2005 ja se on tarkoitus saada päätökseen vuoden 2011 kuлуessa. Osayleiskaavalla voidaan tämän jälkeen säädellä alueelle tulevia maa-ainesten otto-lupia. Oikeusvaikutteiseen osayleiskaavaan perustuen voidaan myös hakea rakennuslupaa teollisuuden ja varastorakennuksille sekä muille erillistä lupamenettelyä edellyttävälle kaavan mukaisille yksittäisille rakennushankkeille.

9 OSAYLEISKAVAEHDOTUKSEN NÄHTÄVILLÄOLON JÄLKEEN TEHDYT MUUTOKSET

Kaavaehdotuksen nähtävilläolon jälkeen on tehty seuraavat muutokset ja täsmennykset:

MAA-AINESTEN OTTO

- Ulvaanharjun pääselänteellä sijaitsevia EO-alueiden rajoja on tarkistettu noudattamaan paremmin maastonmuotoja ja pääselänteen korkeusasemaa
- Mustaniemen viereistä EO-aluetta kasvatettiin hiukan itään päin
- EO-alueen kaavamääräystä on tarkistettu ja eroteltu määräykset ja suunnittelusuositukset toisistaan

POHJAVESI

- pv/s ja pv-1 -merkinnät on muutettu kauko- ja lähisuojava-yöhykkeestä vedenottamon pohjaveden muodostumisalueeksi (pv/s) ja I-luokan pohjavesialueeksi (pv-1)
- uuden vedenottoalueen sijainti merkittiin kaavaan merkinnällä ET/pv

LUONNONARVOT

- teollisuusalueen (T) eteläpuoliset luontoselvityksen yhteydessä tehdyt liito-oravahavainnot (luo-2) on merkitty kaavaan ja luo-2 -kaavamääräystä on täydennetty
- viheryhteystarve-merkintöjä on tarkistettu ampumarata-alueella (EA) ja uusia merkintöjä on osoitettu Natura 2000-alueelta sen pohjois- ja itäpuolisille MY-alueille sekä idässä T-alueen läpi osoitetulle M-alueelle
- viheryhteystarve-merkinnän kaavamääräystä on täydennetty
- SL-merkintä on osoitettu länteen perustetulle luonnonsuojelualueelle

SEUDULLISESTI MERKITTÄVÄ ULKOILUREITTI

- seudullisesti merkittävän ulkoilureitin sijainti on siirretty kulkemaan lentokentän eteläpuolelta

TEOLLISUUSALUE

- teollisuusalueen läpi on merkitty M-alue ja viheryhteystarve-merkintä
- T-alueen kaavamääräystä on täydennetty hulevesien osalta

LIIKENNE

- Vaiviantien merkintä on muutettu pääsytieksi ja merkittävästi parannettavaksi tieosuudeksi
- Valtatie 3 risteys on merkitty eritasoliittymäksi ja LM-aluetta kasvatettu
- P-aluetta on supistettu hiukan

ASUTUS

- kiinteistön RN:o 3:128 koko alueelle osoitettiin AP-merkintä, tästä syystä ohjeellisen ulkoilureitin linjaa ja viheryhteyden sijaintia muutettiin hiukan

Yleiskaavaselistusta on täsmennetty tarpeellisilta osin.

Tampereella 19.11.2009/1.7.2011

Ympäristösuunnittelu Oy

Sini Suontausta
arkkit. SAFA

Eero Ritanen
dipl.ins. SNIL